

Rechtskrondig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD :

DE ZAAK TREFOIS VOOR HET BEROEPSHOF VAN BRUSSEL. — Is het beginsel der « Scheiding van de Machten » van toepassing.

RECHTSPRAAK. — P. M. Orban. Beroepshof te Brussel. — Eerste kamer, 27 Sept. 1932. — Zaak Lambreghts t/ Tréfois.

UIT DE PERS.

BALIELEVEN.

MEDEDELINGEN.

RECHTERLIJK LEVEN.

De zaak Tréfois voor het Beroepshof te Brussel

Is het beginsel der "Scheiding van de Machten" van toepassing?⁽¹⁾

Wij vernamen niet zonder eenige verwondering dat het achtbaar orgaan van het Openbaar Ministerie bij het Hof van Beroep te Brussel, de rechtspleging die door beide raadslieden van Mr Lambreghts bij het Hof van Beroep aanhangig werd gemaakt, onontvankelijk wil doen verklaren op grond van het beginsel der scheiding van de machten.

Wij wenschen te dezer plaatse te onderzoeken of dergelijke stelling van rechterlijk standpunt kan worden verdedigd.

I. DE SCHEIDING VAN DE MACHTEN IN ONS GRONDWETTELIJK RECHT

Wat beteekent ten aanzien van ons grondwettelijk recht het principieel der scheiding van de machten?

Volgens de bijna algemeen aangenomen rechtsleer zijn er drie staatsmachten: de wetgevende, de rechterlijke en de bestuurlijke of executieve macht. Enkele schrijvers nochtans hebben in de laatste jaren beweerd dat de rechterlijke macht slechts een onderdeel uitmaakt van de bestuurlijke of uitvoerende macht en zij komen dan ook tot het besluit dat de drie staatsmachten zijn: de uitvoerende macht, de delibererende macht of de wetgevende Kamers en de verkiezende macht (pouvoir de suffrage) zijnde het kiezerskorps (Hauriou: *Traité de Droit Constitutionnel* 1929, bl. 352).

Evenzeer volgens de eerste als volgens de tweede opvatting moeten deze drie machten gescheiden blijven. De reden daarvan werd reeds door Montesquieu als volgt omschreven: « Wanneer de Wetgevende en Uitvoerende macht in een en dezelfde persoonlijkheid of in een en het zelfde korps zijn vereenigd, dan is er geen vrijheid, omdat het te vreezen valt dat de zelfde monarch of dezelfde vereeniging tirannische wetten zou maken of ze tirannisch zou uitvoeren. Er is ook geen vrijheid indien de rechterlijke macht niet gescheiden is van de wetgevende en van de uitvoerende macht. Moest ze met de wetgevende macht verbonden zijn dan zou de macht om te beschikken over het leven en de vrijheid der burgers willekeurig zijn omdat de rechter terzelvertijd wetgever zou zijn. Indien ze was verbonden met de uitvoerende macht zou de rechter de macht van een verdrukker bezitten. Alles zou teloor gaan indien een zelfde persoon of een zelfde lichaam deze drie machten moest uitoefenen: deze van wetten te

maken, deze van ze uit te voeren, en deze van de misdaden te straffen of de geschillen tusschen privaatspersonen te beslechten (Montesquieu: *Esprit des Lois*, I, XI, 6) ».

Deze scheiding is echter in ons publiek recht niet zoo afgelijnd als b.v. in de Vereenigde Staten, zij beteekent weleer « dat er verschillende organen bestaan die de nationale souvereiniteit vertegenwoordigen; dat deze organen nauw en bestendig samenwerken en zich wederzijds in hunne bedrijvigheid moeten aanvullen (Duguit: *Traité de Droit Constitutionnel* T. II, bl. 684).

Aldus begrepen is de scheiding der machten bij ons een staatsrechterlijk axioma.

Zij wordt hoofdzakelijk in onze grondwet omgezet in de artikelen 92, 93 en 107.

Deze artikelen luiden als volgt:

Art. 92: alle geschillen over Burgerlijke rechten behoren bij uitsluiting tot de kennisneming van den rechter.

Art. 93: alle geschillen over staatsburgerlijke rechten behoren tot de kennisneming van den rechter behoudens de bij de wet bepaalde uitzonderingen.

Art. 107: de Hoven en Rechtbanken passen de algemeene provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen toe voor zoover zij met de wetten overeenkomen.

Het doel dat door den grondwetgever van 1830 werd nagestreefd bij het inrichten der Staatsmachten was hoofdzakelijk van de individuele rechten en vrijheden te beschermen tegen de willekeur van de executieve macht: dit beginsel moet altijd worden vooropgezet wanneer bij ons eene tegenstrijdigheid of een conflict ontstaat tusschen de rechterlijke macht in dewelke de Belgische grondwetgever het hoogste vertrouwen heeft gesteld en de executieve macht waarvan hij den invloed zooveel mogelijk heeft willen beperken (zie P. M. Orban: *La Responsabilité des Pouvoirs Publics* devant la Doctrine et la Jurisprudence Belges, Parijs 1931, bl. 21).

Praktisch beteekent het beginsel der scheiding van de machten dat wanneer onze rechtbanken te kennen hebben over een geschil waarin het gaat over de individuele rechten en waar zij zich bevinden tegenover onwettige handelingen vanwege de uitvoerende macht, zij deze handelingen niet mogen vernietigen of wijzigen maar alleen er de uitvoering van niet in de hand mogen werken. De weerstand die de rechterlijke macht kan bieden is van passieven aard: zij moet wei-

geren mede te werken aan de uitvoering of de voltrekking van dergelijke administratieve handeling (Bourquin: *La Protection des Droits Individuels*, Brussel 1912, bl. 72).

Ziedaar de juiste draagwijdte van het principieel der scheiding van de machten in ons Constitutioneel recht. Dit is trouwens ook zijne beteekenis in Frankrijk. De gewone rechtbanken ondanks het bestaan van administratieve rechtbanken waarvan de macht zich veel verder uitstrekt zooals hierna wordt betoogd, mogen er ook de wettelijkheid onderzoeken der administratieve verordeningen en moeten er desgevallend de toepassing van weigeren (Duguit: op. cit. T. III, bl. 54).

II. KAN IN HET GEVAL TREFOIS HET BEGINSEL DER SCHEIDING VAN DE MACHTEN ZOOALS HET HOGER WERD OMSCHREVEN WORDEN TOEGEPAST?

Ten einde deze vraag te beantwoorden dient er met nauwkeurigheid te worden gewezen op den aard der betwisting welke bij het Hof aanhangig werd gemaakt.

A. De heer advocaat Lambreghts was candidaat voor de plaats van hoofdgriffier te Brussel.

Het recht om tot eene openbare bediening te worden benoemd is een politiek recht.

Door politieke rechten verstaat men immers, alle individuele rechten die niet van burgerlijken aard zijn (Giron: *Dictionnaire de Droit Administratif* V° Compétence n° 9. Wodon: *Le Contrôle Juridictionnel de l'Administration*, Brussel 1920, bl. 85. Vauthier: *Précis de Droit Administratif*, Brussel 1928, bl. 505.)

B. De heer Lambreghts beweert en het wordt door iedereen erkend, dat de benoeming van den heer Tréfois onwettig is vermits hij volgens de bepalingen der wet van 28 Juni 1932 op het gebruik der talen in de openbare besturen die ontegensprekelijk van toepassing is, Vlaamsch kennen moest en het niet kent.

Daar de heer Lambreghts zich in de wettelijke voorwaarden bevindt om tot dit ambt te worden benoemd — voegt hij er te recht bij, dat hij, in zijn «politiek» recht van tot dit ambt te worden benoemd, werd gekrenkt door het benoemen van een candidaat die zich niet in diezelfde wettelijke voorwaarden bevindt: «Niemand» schrijft Giron (loc. cit.) «mag zich tot de rechtbanken wenden om er gelijk welk rechtsherstel te bekomen tenzij hij er persoonlijk belang bij heeft de rechtskrenking te verhinderen. Dit principieel geldt evenzeer voor burgerlijke als voor politieke rechten.»

C. En de heer Lambreghts verzoekt het Hof, vermits het hier eene betwisting geldt over een politiek recht in den zin van artikel 93 der grondwet, en die door geen wettekst aan eene bijzondere te dien einde ingestelde rechtsmacht maar wel aan de gewone rechtbanken moet worden onderworpen — niet over te gaan tot de eedafname van den heer Tréfois, omdat

volgens artikel 107 der grondwet, dit eene voltrekking zou uitmaken van een onwettijken maatregel der administratieve of uitvoerende macht.

Hij zegt niet aan het Hof: de benoeming van den heer Tréfois moet te niet worden gedaan... ook niet: die benoeming moet gewijzigd worden; hij zegt alleen: het Hof kan of mag zijne medewerking niet verleenen aan iets wat onwettelijk is: dus moet het Hof zich onthouden.

III. DE FRANSCH RECHTSLEER EN RECHTSPRAAK

Het is niet van belang ontbloeit hier een oogenblik stil te staan bij de ontwikkeling der Fransche rechtspraak, die ongetwijfeld toonaangevend is en de meest volmaakte in Europa, derwijze dat zelfs de Angel-Saksische Landen zich in de laatste jaren door deze rechtspraak laten beïnvloeden (zie Robinson: *Public Authorities and Legal Liability*, Londen 1925. Constantinoff: *Le Recours contre l'Administration* dans la Législation et la Jurisprudence Anglaises, Parijs 1931. Garner: *La Conception Anglo Américaine du droit administratif* in *Mélanges*, Hauriou 1929, bl. 335).

Benevens de gewone rechtbanken bestaan er in Frankrijk bestuurlijke rechtbanken en voor deze bestaat de mogelijkheid een onwettig getroffen uitvoerenden maatregel nietig te doen verklaren door een verhaal wegens machtsverschrijding — *recours pour excès de pouvoir*.

En in dit bijzonder opzicht, heeft de rechtspraak van den Franschen Staatsraad eene zeer belangrijke evolutie ondergaan die hier moet worden aangestipt omdat zij kenschetsend is voor de ontwikkeling van het rechtsgevoel.

Tot in 1903 was het eene noodzakelijke voorwaarde om voor den Staatsraad een dergelijk verhaal aanhangig te maken, dat er miskenning werd gepleegd tegen een verworven recht (*Droit acquis*); eventuele rechten volstonden hier niet.

Bij arrest van 11 December 1903, naderhand bij arrest van 18 Maart 1904 en door eene reeks latere beslissingen heeft de Staatsraad geoordeeld dat een eventueel belang; — ja zelfs een zedelijk belang — voldoende was om de vernietiging eener onwettelijke beslissing der uitvoerende macht, zooals b.v. eene onwettige benoeming, aan te vragen. (zie Hauriou: *Précis de Droit Administratif*, XIe uitg. 1927, bl. 427. Apleton: *Traité Élémentaire du Contentieux administratif*, Parijs 1927, bl. 610. Welter: *Le Contrôle juridictionnel de la Moralité Administrative*, Parijs 1929, bl. 281. Bonnard: *Précis Élémentaire de Droit Public*, Parijs 1932, bl. 186).

In zijn uitstekend werk: *Précis de Droit Administratif*, schrijft professor Bonnard, hoogleraar in het Staatsrecht aan de Universiteit van Bordeaux: « de rechtspraak van den Staatsraad neemt thans beslist aan dat er «belang» voorhanden is en dat het verhaal onvankelijk wordt, niet alleen wanneer de beslissing waarvan vernietiging wordt gevraagd rechtstreeks

(1) Deze beschouwingen waren geschreven vóór het arrest van het Hof van Beroep.

den eischer treft, maar ook wanneer de eischer zich bevindt in een toestand dat de beslissing hem had kunnen treffen. Zoo wordt dit belang erkend bij al diegenen die verongelijkt worden door eene benoeming wanneer zij zelf hadden kunnen benoemd worden». (Bonnard op. cit., bl. 271).

IV. HET ADVIES VAN HET OPENBAAR MINISTERIE NOPENS HET BEGINSEL VAN DE SCHEIDING DER MACHTEN

Wij hebben geen kennis genomen van de beweegredenen door het achtbaar orgaan van het Openbaar Ministerie ingeroepen om te besluiten tot de toepassing van het beginsel der scheiding van de machten.

Wij kunnen echter met stelligheid vermoeden dat de redeneering is geweest ongeveer als volgt:

A). Alle uiterlijke vormen van rechtsgeldigheid der benoeming werden nageleefd.

B). Het is aan de rechterlijke macht niet toegelaten te controleeren of in feite de heer Tréfois Vlaamsch kent of niet. Vermits hij werd benoemd is hij verondersteld Vlaamsch te kennen en mag de rechterlijke macht, zonder zich te mengen in de uitoefening der executieve macht, geen onderzoek omtrent deze voorwaarde, vóór het Hof toelaten.

Deze redeneering steunt vooral op het beginsel dat werd vooruitgezet in het arrest van het Hof van Verbreking van 24 Oktober 1866 (Pas. 1867, I, XI), waar beweerd wordt «dat de rechterlijke macht onbevoegd is om de gegrondheid na te gaan eener administratieve beslissing». (zie ook Verbr. 19 Maart 1928, Pas. 1928, I, 114).

Er dient eerst en vooral te worden opgemerkt dat dit arrest werd geveld na tegenstrijdig advies van den toenmaligen procureur generaal Leclercq die een onzer grootste juristen is geweest.

O.m. verklaarde deze hoge magistraat:

«Wij mogen deze administratieve beslissing aldus niet beschouwen; zij bestaat niet op zich zelf en afgezonderd; boven haar staat de wet; zij vloeit er uit voort, zij is er de uitvoering van... zij moet met de Wet in overeenkomst zijn. Men mag er de uitvoering in rechte niet van vervolgen tenzij binnen het kader der Wet: de Rechtbanken mogen, wanneer hun dit wordt gevraagd de administratieve beslissing slechts toepassen in overeenkomst met de Wet. De handelingen van de bestuurlijke macht zijn slechts onafhankelijk van de rechterlijke macht in zoverre dat men er de vernietiging niet van aanvragen mag: art. 107 is beslissend in dit opzicht».

Het arrest dat deze conclusies niet heeft bekrachtigd wordt op strenge wijze beoordeeld door drie onzer meest bevoegde specialisten in het Bestuurlijk recht, de heeren Bourquin, Wodon en Capart. (Capart: Droit Administratif Elémentaire 3e uitg. Brussel 1930, bl. 298).

Het valt dus niet te betwisten dat er gedurende de laatste jaren in de rechtsleer een duidelijke strekking te bespeuren is die naar ruimere tusschenkomst der rechterlijke macht, in het nagaan der wettelijkheid der beslissingen van de executieve macht.

Het is niet zonder belang deze gedachtenontwikkeling hier op bijzondere wijze aan te stippen.

Maar, en dit weze hier vooral betoogd — zelfs in de nauwere opvatting door bovengemeld arrest aangenomen — zelfs met beperkte controol-mogelijkheden vanwege de rechterlijke macht op de wettelijkheid der executieve maatregelen — kan naar onze besliste meening het «principe der scheiding van de machten» niet worden ingeroepen.

En wel hierom: 1) omdat het, door de executieve macht erkend geworden is dat de heer Tréfois geen Nederlandsch kent en dus zijn benoeming niet aan de vereischten der Wet beantwoordt. Wie immers het officieele communiqué van den Ministerraad heeft gelezen, zal daaromtrent geen twijfel meer koesteren: indien er in den Ministerraad werd voorgesteld een adjunct-griffier te benoemen is het juist omdat de taalkunde van den heer Tréfois, onomwonden wordt erkend.

2) Omdat het duidelijk blijkt uit art. 9 der Wet van 28 Juni 1932, in verband met andere wettelijke teksten, dat de grondige kennis der beide landstalen moet bewezen worden uit een schriftelijk en mondeling examen voor een wettelijk samengestelde jury.

Welnu, aan deze essentiële vereischte kon door den heer Tréfois niet worden voldaan eenvoudig omdat de Koninklijke besluiten die de uitvoering der wet en namelijk het afnemen van een dergelijk examen moeten regelen, nog niet zijn verschenen.

Hierdoor alleen is de onwettelijkheid dezer benoeming ipso facto bewezen zonder dat de vraag dient gesteld te worden of voor het Hof van Beroep de «Vlaamsch-onkundigheid» van den heer Tréfois ja of niet zou mogen bewezen worden door gewone rechtsmiddelen.

Het beginsel der scheiding van de machten wordt hier te vergeefs ingeroepen.

Wanneer in een Land, grondwettelijk georganiseerd zooals het onze — waar de wet soeverein is en boven alle andere machten verheven, de wettelijkheid door het hoogste gezag van dit land werd gekrenkt... wanneer het beginsel van wat de Engelsche schrijver Dicey heeft genoemd «the rule of Law» werd miskend, dan moet er ook in dit Land kost wat kost eene macht bestaan, om den rechtstoestand te herstellen en de wettelijkheid te doen eerbiedigen.

Dit is boven alles de eerste gebiedende vereischte eener gezonde Staatsorganisatie.

P. M. ORBAN,

Hoogleraar aan de Rechtsfaculteit te Gent.

«§ 1. Behoudens voor wat de centrale beheeren aangaat, mag niemand benoemd of verheven worden tot een der functies of een der openbare ambten bedoeld bij artikel 1, wanneer hij niet vertrouwd is met de talen van de gemeente of streek in dewelke hij zijn functie of ambt uit te oefenen heeft.

§ 2. In de gemeenten van de Brusselsche agglomeratie in art. 2 opgenoemd en in de gemeenten in § 4 van artikel 6 bedoeld, mag niemand een bediening uitoefenen, die hem in verbinding brengt met het publiek, indien hij de twee nationale talen niet kent».

dat deze wet onbetwistbaar toepasselijk is op de griffies, gelijk o.m. blijkt uit het karakter zelve dezer bedieningen, welke meer van administratieven dan van rechterlijken aard zijn, en uit de zeer stellige verklaringen in de zitting der Kamer van Volksvertegenwoordigers op 20 Januari afgelegd door den heer Van Cauwelaert, verslaggever;

dat meer bepaaldelijk het ambt van hoofdgriffier te Brussel, valt onder deze op dewelke de taalwet van 28 Juni 1932 toepasselijk is; dat enerzijds artikel 6 der wet van 22 Juli 1927 de griffie openbaar verklaart en anderzijds art. 172 der wet op de rechterlijke inrichting bepaalt dat de griffie door den hoofdgriffier wordt gehouden;

dat de kennis van de twee talen voor dit ambt vereischt, de grondige kennis is, gelijk reeds blijkt uit de bewoordingen zelve door den wetgever gebruikt «vertrouwd met de talen...»; dat zulks overigens vanzelfsprekend is, daar deze eisch gesteld wordt ter wille van de betrekkingen met het publiek, hetwelk het recht heeft te eischen dat de ambtenaar volkomen zijn taal bezitte;

dat uit de gansche draagkracht van de wet (art. 9 en 10) zoowel als uit de vorige wetgeving op deze aangelegenheid, het Koninklijk Besluit van 22 Maart 1922, en bij analogie uit de wet van 9 Juli 1926 (art. 30), en uit de artikelen 42 tot 51 van het Koninklijk Besluit van 20 November 1927, betreffende de werkrechtscraden, moet worden afgeleid dat de kennis der talen blijken moet uit een schriftelijk en mondeling examen, voor een wettelijk samengestelde jury;

dat tot op heden geen jury werd samengesteld, en geen examen-programma vastgesteld, zoodat de formaliteiten vereischt door de wet van 28 Juni 1932, niet vervuld werden, noch konden worden vervuld;

dat het eveneens algemeen bekend staat, en niet zal worden betwist, dat de nieuwe titularis, onder opzicht van taalkennis, niet verkeert in de voorwaarden door de wet voorzien;

dat, voor zoover dit zou worden betwist, de verzoeker aanbiedt het bewijs ervan met alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen, te leveren;

dat deze benoeming dus wederrechtelijk is geschied, en bijgevolg nietig is;

dat verzoeker bij aangeeteekend schrijven aan den heer Minister van Rechtswezen gericht, zich kandidaat heeft gesteld tot dit ambt; dat hij voldoet aan de wettelijke voorwaarde, en dus de geschiktheid tot benoeming bezit, die volstaat om hem het recht te geven de gelidigheid van de benoeming te betwisten;

dat de rechterlijke macht, in casu het Hof van Beroep te Brussel, bevoegd is om uitspraak te doen over de rechtsgeldigheid van de daden der administratieve macht; dat, gelijk de heer advocaat Generaal Dewandre het reeds in 1842 vastlegde (Pas. 1842, I, 358) de uitvoerende macht slechts beheert binnen de grenzen van de wet. En wanneer het beheer inbreuk heeft gemaakt, op de verworven rechten der burgers, de rechterlijke macht daar is, door de grondwet belast met het recht en de plicht ten verzoeken van de blanghebbers na te gaan of de wet geëerbiedigd werd;

dat deze tusschenkomst, van louter behoedenden aard, voor doel heeft te beletten dat de onwettige administratieve daad haar rechterlijke bekrachtiging zou vinden in de investituur door het Hof, hetwelk uitsluitend de wettelijke gevolgen hieraan verbonden kan geven of weigeren, door ze al of niet te verleenen aan den nieuwen titularis;

Om deze redenen:

en alle andere op tijd en stond uiteen te zetten, of zelfs van ambtswege in te roepen,

Behage het het Hof,

De tusschenkomst van verzoeker, ontvankelijk, en zich bevoegd te verklaren, en, recht doende, de in-bedieningstelling van den heer L. E. J. Tréfois en zijn toelating tot de eedaflegging op te schorten

tot er aan de vereischten van de wet van 28 Juni 1932 zal voldaan zijn.

In ondergeschikte orde, de tusschenkomende toe te laten met alle rechtsmiddelen, te bewijzen dat de heer L. E. J. Tréfois de Nederlandsche taal onmachtig is.

Beteekening

Heden den zeventienden September 1932, ten verzoeken van den heer Mr Lambreghts, advocaat, wonende te Antwerpen, de Vriërestraat, 15, voor wie is en zal optreden Mr. Armand Dries, pleitbezorger bij het Hof van Beroep, wonende te Brussel, Jan Jacobs plaats, 5;

Heb ik

deurwaarder bij

wonende te

Aan den heer L. E. J. Tréfois, Griffier bij de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, wonende te Elsene, Raadstraat, 66, aldaar ten zijnen kantore ten gerechts-hove mijn exploit doende, en afschrift dezes en van na te melden stuk latende aan

Beteekend,

een rekwest door verzoeker ingediend bij het Hof van Beroep te Brussel, en ingezien het onwettelijk karakter van de benoeming van voornoemden heer L. E. J. Tréfois tot het ambt van hoofdgriffier bij de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, strekkende o.m. tot het opschorten van zijne eedaflegging en in-bedieningstelling tot er aan de vereischten van de wet van 28 Juni 1932 zal voldaan zijn.

Deze beteekening plaats grijpende tot zulken einde als naar rechten.

DAGVAARDING

Heden den een-en-twintigsten September 1900 twee en dertig.

Ten verzoeken van den heer Lambreghts Maurits, wonende te Antwerpen, de Vriërestraat, 15, ten deze woonplaats kiezende te Brussel, aan de Jan Jacobs plaats, 5, ten kantore van Mr Armand Dries, pleitbezorger bij het Hof van Beroep, die door eischer tot pleitbezorger wordt gesteld, en voor hem als zoodanig zal optreden.

Heb ik, Julien Palms, deurwaarder bij de rechtbank van eersten aanleg zetelende te Brussel, aldaar wonende Quatre Brasstraat, 7.

Gedagvaard:

1) Den Heer Tréfois L. E. J., Griffier bij de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, wonende te Elsene, Raadstraat, 66, aldaar te zijnen huize mijn exploit doende en afschrift dezes latende aan hemzelf, op het Paleis van Justitie tegengekomen;

2) den Heer Procureur Generaal bij het Hof van Beroep te Brussel, aldaar ten zijnen kantore ten gerechts-hove mijn exploit doende, en afschrift dezes latende aan hemzelf, die mijn origineel gevisceerd heeft.

Om binnen den termijn door de wet gesteld, zegge acht volle dagen of op welken dag die zou gesteld worden voor de eedaflegging van den eersten gedaagde in hoedanigheid van hoofdgriffier in de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, te verschijnen voor het Hof van Beroep, te Brussel, ter openbare terechtzitting van de eerste Kamer, gehouden wordende ten Gerechts-hove, Poelaertplaats, om negen uur 's morgens, ten einde:

Aangezien de eerste gedaagde, de Heer L. E. J. Tréfois, griffier bij de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, door Koninklijk Besluit verschenen in het Staatsblad van vijftienden September 1900 twee en dertig, benoemd werd tot hoofdgriffier dier rechtbank, ter vervanging van den Heer Libouton, als zoodanig afgetreden;

Aangezien de benoeming van den Heer Tréfois tot het hooger vermelde ambt geschied is in strijd met de wet van 28 Juni 1900 twee en dertig, op het gebruik der talen in bestuurszaken, van af tienden Juli 1900 twee en dertig van kracht geworden;

Aangezien inderdaad art. 9 der wet van acht en twintigsten Juni 1900 twee en dertig zegt:

«§ 1. Behoudens voor wat de centrale beheeren aangaat, mag niemand benoemd of verheven worden tot een der functies of een der openbare ambten bedoeld bij artikel 1, wanneer hij niet vertrouwd is met de talen van de gemeente of streek in dewelke hij zijn functie of ambt uit te oefenen heeft.

§ 2. In de gemeenten van de Brusselsche agglomeratie in art. 2 opgenoemd en in de gemeenten in § 4 van artikel 6 bedoeld, mag niemand een bediening uitoefenen, die hem in verbinding brengt met

RECHTSPRAAK

BEROEPSHOF TE BRUSSEL

EERSTE KAMER, 27 SEPTEMBER 1932

Zaak Lambreghts t/ Tréfois

REKWEST

Aan de Heeren Eersten Voorzitter, Voorzitters en Raadsheeren in het Hof van Beroep zetelende te Brussel.

Geeft eerbiedig te kennen;

Lambreghts, Maurits, advocaat, wonende te Antwerpen, de Vriërestraat, 15, voor wie als pleitbezorger gesteld is en zal waarnemen, Mr A. Dries, pleitbezorger bij het Hof van Beroep te Brussel, aldaar wonende, Jan Jacobs plein, 5;

De heer Tréfois L. E. J., griffier bij de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, door Koninklijk Besluit verschenen in het Staatsblad van 15 September 1932, benoemd werd tot hoofdgriffier dier rechtbank, ter vervanging van den heer Tibouton, als zoodanig afgetreden;

dat de benoeming van den heer Tréfois tot het hooger vermeld ambt geschied is in strijd met de wet van 28 Juni 1932 op het gebruik der talen in bestuurszaken, van af 10 Juli 1932 van kracht geworden;

dat inderdaad art. 9 der wet van 28 Juni 1932 zegt:

het publiek, indien hij de twee nationale talen niet kent.»

Aangezien deze wet onbetwistbaar toepasselijk is op de griffies, gelijk o.m. blijkt uit het karakter zelve dezer bedieningen, welke meer van administratieven dan van rechterlijken aard zijn, en uit de zeer stellige verklaringen in de zitting der Kamer van Volksvertegenwoordigers op twintigsten Januari 1900 twee en dertig afgelegd door den Heer Van Cauwelaert, verslaggever;

Aangezien meer bepaaldelijk het ambt van hoofdgriffier te Brussel valt onder deze op dewelke de taalwet van 28 Juni 1900 twee en dertig toepasselijk is; dat eenzijdig artikel 6 der wet van 22 Juli 1900 zeven en twintig de griffie openbaar verklaart, en anderzijds art. 172 der wet op de rechterlijke inrichting bepaalt dat de griffie door den Hoofdgriffier wordt gehouden;

Aangezien de kennis van de twee talen voor dit ambt vereischt, de grondige kennis is, gelijk reeds blijkt uit de bewoordingen zelve door den wetgever gebruikt «vertrouwd met de talen...»; dat zulks overigens vanzelfsprekend is, daar deze eisch gesteld wordt ter wille van de betrekkingen met het publiek, hetwelk het recht heeft te eischen dat de ambtenaar volkomen zijn taal bezitte;

Aangezien uit de gansche draagkracht van de wet (art. 9 en 10) zoowel als uit de vorige wetgeving op deze aangelegenheid, het Koninklijk Besluit van 22 Maart 1922, en bij analogie uit de wet van 9 Juli 1926 (art. 30), en uit de artikelen 42 tot 51 van het Koninklijk Besluit van 20 November 1927, betreffende de werkrechtshouders, moet worden afgeleid dat de kennis der talen blijken moet uit een schriftelijk en mondeling examen, voor een wettelijk samengestelde jury;

Aangezien tot op heden geen jury werd samengesteld, en geen examen-programma vastgesteld, zoodat de formaliteiten vereischt door de wet van 28 Juni 1900 twee en dertig, niet vervuld werden, noch konden vervuld worden;

Aangezien het eveneens algemeen bekend staat, en niet zal worden betwist, dat de nieuwe titularis, onder opzicht van taalkennis, niet verkeert in de voorwaarden door de wet voorzien; dat, voor zoover dit zou worden betwist, de verzoeker aanbiedt het bewijs ervan met alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen, te leveren;

Aangezien deze benoeming dus wederrechtelijk geschied, en bijgevolg nietig is;

Aangezien verzoeker, bij aangeteekend schrijven in dato van 3 Augustus 1900 twee en dertig, aan den Heer Minister van Rechtswezen gericht, zich kandidaat heeft gesteld, tot dit ambt; dat hij voldoet aan de wettelijke voorwaarden, en dus de geschiktheid tot benoeming bezit, die volstaat om hem het recht te geven de geldigheid van de benoeming te betwisten;

Aangezien de rechterlijke macht, in casu het Hof van Beroep te Brussel, bevoegd is om uitspraak te doen over de rechtsgeldigheid van de daden der administratieve macht; dat, gelijk de heer advocaat Generaal Dewandre het reeds in 1842 vastlegde, Pas. 1942, I, 358, de uitvoerende macht slechts met gevolg beheert binnen de grenzen van de wet. En wanneer het beheer inbreuk heeft gemaakt, op de verworven rechten der burgers, de rechterlijke macht daar is, door de wet belast met het recht en de plicht ten verzoeken van de belanghebbende na te gaan of de wet geëerbiedigd werd;

Aangezien het optreden van verzoeker voor doel heeft dezès rechten te vrijwaren, door te beletten dat de onwettige administratieve daad rechterlijk bekrachtigd zou worden door de investituur door het Hof, hetwelk alleen de wettelijke gevolgen hieraan verbonden kan toekennen of weigeren, door ze al of niet te verleen aan den nieuwen titularis;

Aangezien de eed-afliegging van den eersten gedaagde desgevallend moet plaats hebben op zijn verzoek, en op vordering van den Heer Procureur Generaal;

Aangezien de verzoeker, onder vorm van rekwest aan het Hof van Beroep te Brussel, op Zaterdag zeventienden September 1900 twee en dertig, neergelegd, en denzelfden dag aan beide gedaagden door exploit van deurwaarder Palms te Brussel betekend, verzet heeft aangeteekend tegen de toelating van den eersten gedaagde tot de eed-afliegging; dat het thans past in openbare terechtzitting van de Kamer van het Hof waar de eerste Voorzitter zetelt, te hooren uitspreken nopens de waarde van dit verzoek, en in alle geval over het hierna gevraagde;

Mitsdien:

Het Hof van Beroep bevoegd en de tus-

schenkomst van verzoeker ontvankelijk te hooren verklaren; de eerste gedaagde te hooren verklaren dat zijne benoeming tot het ambt van Hoofdgriffier onwettig en bijgevolg nietig is; diensvolgens te hooren bevelen dat niet zal worden overgegaan tot zijne in-bediening-stelling en toelating tot het afleggen van den wettelijk vereischten eed, of althans dat deze zullen geschorst worden tot aan de vereischten van de wet van 28 Juni 1932 zal voldaan zijn;

In ondergeschikte orde, eischer toe te laten, met alle rechtsmiddelen, te bewijzen, dat de eerste gedaagde de grondige kennis der Nederlandsche taal, vereischt voor de benoeming of bevordering tot het ambt van hoofdgriffier in de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, niet bezit;

De tweede gedaagde te hooren bevelen dat hij zal gehouden zijn eischer kennis te geven van den dag waarop hij zou vorderen dat het Hof de eersten gedaagde zal toelaten tot de eed-afliegging.

En opdat zij er niet onkundig zouden van zijn, heb ik hun kopij gelaten van het onderhavig exploit, zijnde en sprekende zooals hierboven;

Waarvan akte.

BESLUITEN

Voor Mr Lambreghts Maurits, advocaat, wonende te Antwerpen, de Vrière straat, 15, aanlegger. Pleitbezorger Mr A. Dries.

Tegen den heer Tréfois, L. E. J., griffier, wonende te Elsene, Raadstraat, 66.

en
tegen den heer Procureur Generaal,
verweerders.

A. — WAT DE BEVOEGDHEID BETREFT

Aangezien krachtens art. 93 van de Grondwet, de betwistingen die politieke rechten tot voorwerp hebben onder de bevoegdheid vallen van de rechtbanken, tenzij een wet op uitdrukkelijke wijze de bevoegdheid aan de bestuurlijke macht heeft voorbehouden;

Gezien het de burgers verleende recht om benoemd te worden tot de bediening van een openbaar ambt, een politiek recht is, en dat de betwistingen die uit dit recht voortvloeien onder de bevoegdheid der rechtbanken vallen;

Aangezien, in geval van schending van dit recht, de meest natuurlijke, de meest voor de hand liggende, de eenig afdoende en zeker, de eenig mogelijke rechtsherstellingen er op neerkomt om de uitvoering van deze onwettelijke handeling te verhinderen;

Aangezien, de Hoven en Rechtbanken, wanneer een betwisting gaat over politieke rechten, waarvan de beoordeeling door de wet niet onttrokken is aan hunne rechtsmacht, in art. 107 van de Grondwet, het recht putten om de toepassing van een Koninklijk Besluit te weigeren, wanneer dit naar hunne meening niet in overeenstemming is met de wet (Eerste Advocaat-Generaal Van Schoor, Pas. 1902, I, 108; Procureur Generaal Mathieu Leclercq B. J. 1889, 1282; Zie ook Belgisch Verbrekingshof 27 Juni 1899, Pas. 1899, I, 309 en 13 Januari 1902, Pas. 1902, I, 106);

Gezien er geen enkele reden bestaat om dezen rechtsregel niet toe te passen, in de veronderstelling dat het gaat over een Koninklijk Besluit, waarbij een benoeming wordt gedaan, op voorwaarde dat het in de bevoegdheid ligt van de rechterlijke macht om deze rechtsdaad al of niet te bekrachtigen;

Aangezien het Openbaar Ministerie, ook dan wanneer door de benadeeligde aanvragers geen rechtsoverdracht werd ingesteld, of op geenerlei wijze is tusschengekomen, verplicht is, telkenmale de openbare orde in gevaar wordt gebracht, uit hoofde van zijne instelling, te verhinderen dat een onwettelijke handeling in rechte zijn bekrachtiging bekomt;

Aangezien de wetten, — waaronder de taalwetten — die de inrichting en de regelmatige werking der openbare diensten bepalen, in ieder geval van algemeen belang zijn;

Gezien dit beginsel vooral geldt voor de wetten omtrent het taalgebruik, voor zoover deze de betrekkingen van het openbaar bestuur met het publiek vaststellen;

Aangezien, in de veronderstelling dat de hierboven aangehaalde beweegredenen niet zouden voorhanden zijn — het Hof — krachtens de zending hem opgelegd bij art. 186, van de wet op de rechterlijke inrichting en bij par. IV van de wet van 3 Januari 1925 (beide wetten van open-

bare orde), verplicht is om van ambtswege te onderzoeken of de investituur niet moet geweigerd worden aan den nieuwbenaamden titularis, wanneer deze zich niet bevindt in de door de wet vereischte voorwaarden (Jousse, Traité de l'Administration de la Justice, Bd. I, bl. 148; Carré, Lois d'Organisation Judiciaire, bl. 369, n° 62; Fuzier Herman, Rép. de Droit, V° Jud. n° 392 en 393; Dalloz, Rép. V° Org. Jud. n° 231, Chambéry 24 Nov. 1887, France Judiciaire 1888, bl. 36; Parijs 1887, D. P. 1898, 2, 225; Zie tevens Belg. Verbr. 24 April 1922, Pas. 1922, I, 247);

Aangezien de aanvaarding van den Hoofdgriffier bij de Rechtbanken in openbare zitting plaats heeft (art. 186 van de wet van 18 Juni 1869); dat dus de debatten insgelijks in openbare zitting moeten gehouden worden;

Gezien het door verzoeker betekende rekwest tot doel heeft gehad, wie het rechtens aangaat in kennis te stellen met het door hem aangeteekend verzet tegen de eedaflegging van den nieuwen titularis — en dat het allerminst beoogd heeft om dezen laatste uit een openbaar debat weg te houden, daar zulks in betwiste zaken regel is. (Grondwet art. 96 en 97). (Wet van 20 Augustus 1810, art. 7);

B. — WAT DE ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING EN DE TUSSCHENKOMST BETREFT

Aangezien de Rechtsleer aanneemt dat de rechtsbekwaamheid van een rechterlijk ambtenaar niet meer mag betwist worden na de eedaflegging en de installatie (Dalloz. Rép. V° Organisation Judiciaire n° 231);

Aangezien er in België geen eigenlijke administratieve rechtsmacht bestaat die een nietwettelijke benoeming kan te niet doen en dit in tegenstelling met Frankrijk waar de Conseil d'Etat ten allen tijde over deze macht kan beschikken;

Aangezien een eventueel ontkennen van het recht van den verzoeker om te handelen, zooals hij het doet, in feite zou neerkomen op een rechtswijering, gezien er dan eene schending van een politiek recht zou gebeurd zijn, zonder dat daartegen eenig verhaal zou mogelijk zijn, en dit, niettegenstaande de uitdrukkelijke bepalingen van art. 93 van de Grondwet;

dat er geen andere wijze van rechtsherstelling te vinden is tenzij deze die door klager werd aangewend;

Aangezien het niet aangaat bij den wetgever onzinnige of onrechtvaardige inzichten voorop te stellen;

Aangezien overigens elke benoeming, die gedaan werd, in weerwil van een wettelijk voorschrift of van een reglementaire bepaling, nietig is;

Gezien iedereen, die bekwaam is om de bediening uit te oefenen, er belang bij heeft dergelijke benoeming in rechte aan te klagen;

Aangezien te vergeefs zou worden aangevoerd dat deze tusschenkomst niet ontvankelijk is, krachtens het beginsel van de scheiding der machten;

Aangezien weliswaar een privaatschoon, die beweert benadeeld te zijn, door een regeeringsdaad, die de tenuitvoerlegging is van een beoordeeling waartoe de regering door de wet soeverein bevoegd is, door deze beoordeeling gebonden is; dat hij niet te eischen heeft dat deze beoordeeling van deze of genen aard zou wezen, maar dat hij slechts gebonden is indien ze rechtzinnig is;

Gezien, van zoodra de klager aanvoert, niet dat de regering zich vergist heeft, maar verder gaande, dat het echter het oordeel van het Beheer niet is, deze welke in de bestuurlijke handeling tot uiting komt, maar een andere, zoodat de gewraakte handeling zelve, het gevolg is van een leugen, hetgeen hier het geval is, met de taalkennis van den heer Tréfois, dat dan de rechtsmacht bevoegd wordt om de juistheid dezer bewering na te gaan; dat de schijnbare beoordeeling door de regering, niet strookend met de wet, geen wettelijke waarheid, en voor niemand bindend is (Proc. gen. Paul Leclercq, Pas. 1920, I, 221);

Gezien de verzoeker zich bevindt in de wettelijke voorwaarde, gesteld bij art. 26 van de wet op de rechterlijke inrichting (art. 3 van de wet van 2 Juni 1927), om benoemd te kunnen worden, en hij bewijst zich voor dit ambt kandidaat gesteld te hebben;

Aangezien de tusschenkomst van al wie er gebruik van maakt de mogelijkheid moet verzekeren zijne persoonlijke belangen te vrijwaren;

Aangezien de wet enkel een regeling

heeft getroffen voor de tusschenkomst in burgerlijke zaken (art. 339, en 446—447 van het Wetboek van Burg. Rechtspleging);

Gezien het in alle andere gevallen aan den rechter behoort om op soevereine wijze de tusschenkomst te beoordeelen, met inachtneming daarbij van het geldelijk of zedelijk belang dat de verzoeker erbij heeft (Verbr. 3 Maart 1924, Pas. 1924, I, 229);

Gezien de procedure in tusschenkomst wordt aangevoerd niet enkel in strafzaken maar ook in zaken die de tucht aanbelangen (notarissen) en in bestuurszaken (kiesrecht);

Aangezien de rechter, in geval van tusschenkomst voor de gebiedende noodzakelijkheid gesteld wordt om erover uitspraak te doen (Verbr. 9 en 30 Juli 1866, Pas. 6866, I, 353);

C. — TEN GRONDE

In rechte.

Aangezien de griffie een openbaar kantoor is (Wet van 22 Juli 1927, art. 6);

Gezien zij uitsluitend door den Hoofdgriffier bediend wordt (Wet van 18 Juni 1869, art. 172);

Aangezien het blijkt uit de gezamenlijke bepalingen van art. 9 en 2 van de wet van 28 Juni 1932 dat deze ambtenaar bij de Rechtbank van Brussel verplicht is, de beide landstalen op volmaakte wijze te kennen;

Aangezien de wet op het taalgebruik in bestuurszaken toepasselijk is op alle openbare besturen, op al hunne organen, voor zoover zij niet door eene bijzondere wet van deze toepassing ontslagen zijn of eene andere bijzondere wet deze toepassing heeft geregeld;

Aangezien dus de bewering als zou de wet niet toepasselijk zijn op de rechterlijke diensten, geen steek houdt; dat het feit van de vermelding der Parketten onder artikel 1 van de wet, reeds op zich zelf vaststaat om het tegenovergestelde vast te stellen;

Aangezien echter het ambt van griffier eerder van bestuurlijken aard is (verslag van M. de Haene, Raadsheer in het Hof van Cassatie; Journ. trib. 1924, Kol. 615, en wet van 6 Maart 1925);

Aangezien dit ambt namelijk niet beschouwd wordt als een rechterlijke functie in den zin bij art. 17 van de wet op de rechterlijke inrichting aangegeven, daar de griffier enkel als helper van den rechter aan de uitoefening van het rechterambt deelneemt maar nimmer vordert of rechtspreekt;

Aangezien de tegenovergestelde stelling aanleiding zou geven tot toepassing van art. 40 van de wet van 21 Mei 1929 en dus den titularis niet zou ontslaan van de verplichting om beide landstalen te kennen;

Aangezien men kwalijk zou kunnen beweren in dit geval dat deze verplichting enkel geldt voor zekere helpers van den griffier, met uitsluiting van hemzelf;

Gezien in gansch ons wetstelsel inzake rechterlijke inrichting de eenheid van het ambt van griffier bij elk Hof of iedere Rechtbank steeds weer opnieuw bevestigd wordt; gezien de griffier ertoe gehouden is om den Rechter bij te staan en om de griffie te bedienen en dat de adjunkten van den Hoofdgriffier, krachtens art. 25 van het Dekreet van 18 Augustus 1810, geen andere functie hebben dan den Hoofdgriffier te vervangen bij de Onderzoekersrechtshouders en op de terechtzittingen;

Gezien, wanneer de wet de kennis der beide talen vereischt voor de uitoefening van het ambt van griffier, zij hiernede den griffier van deze rechtsmacht zelf bedoelt die aan de wettelijke vereischte moet voldoen, tenzij hij hiervan door een uitdrukkelijke wettekst ontslagen is;

Aangezien waar de wet voor het ambt van griffier de kennis der twee landstalen oplegt, het de griffier van het rechtscollege zelf is, die gehouden is aan deze wettelijke verplichting te voldoen, tenzij een uitdrukkelijke wetsbepaling hem daarvan zou ontslaan;

Maar aangezien, zoo het begrijpelijk is de functies van den griffier, in zooverre hij den rechter bijstaat, te aanzien als van rechterlijken aard, deze door hem buiten dit geval, en onder meer ter griffie zelve vervuld, essentieel administratief zijn, en de toepassing van artikel 9 der wet van 28 Juni 1932 wettigen; (zie Pas. 1897, I, bl. 118 en v. alsook 305 en v.);

dat, wettelijk, deze functies slechts den griffier — hier hoofdgriffier — van het rechtscollege zelf aangaan (Wet van 18 Juni 1869, art. 157 en 162, Dekreet van 18 Augustus 1810, art. 27), en slechts ten

gansch uitzonderlijken titel, zijn adjunkt (Wet van 18 Juni 1869, art. 206);

Aangezien het even weinig steekhoudend ware te beweren dat art. 3 en 4 der wet van 28 Juni 1932 in onderhavig geval kan worden ingeroepen; dat, door haar bewoordingen zoowel als uit hoofde van het ermede beoogde doel, deze bepaling de griffies niet betreft;

Gezien het even verkeerd ware, zekere bepalingen van de wet op de griffies toepasselijk te stellen, en andere niet; dat zij een geheel vormen;

dat de toepasselijkheid van de artikelen 1 tot 8 in geen geval kan worden betwist; dat artikel 9 uitdrukkelijk verwijst naar de artikelen 1 en 2, zoodat de stelling niet opgaat, als zou het bewijs van de kennis der talen door deze ambtenaren zou voorbehouden gebleven zijn, tot na de stemming van een wet betreffende de rechtsmacht;

Aangezien de griffier luidens dit artikel van zijn kennis der talen moet blijken geven door een examen, afgelegd voor een wettelijk samengestelde jury;

Gezien dit examen over de taalkundige geschiktheid overeenkomstig art. 9 en 7 opgelegd wordt, zelfs aan de Griffiers, houders van een diploma, die zouden voldaan hebben aan de voorschriften van artikel 40 der wet op het bevelen van de academische graden;

In feite:

Aangezien het, door de wet voorgeschreven bewijs van geschiktheid niet is kunnen geleverd worden, daar tot nog toe geen examen-programma werd vastgesteld, noch een jury tot stand gebracht;

Aangezien overigens voor zoover het Hof niet zou aanvaarden dat zulks blijkt uit de erkenning ervan gedaan in eene officieele mededeeling van den minister-raad, verzoeker vraagt om met alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen, te mogen bewijzen dat de heer Tréfois niet verkeert in de voorwaarden door artikel 9 der wet van 28 Juni 1932, gesteld voor benoeming tot het ambt van griffier;

zich bevoegd en de tusschenkomst van verzoeker ontvankelijk te verklaren; te verklaren dat de benoeming van den eersten gedaagde tot het ambt van Hoofdgriffier onwettig en bijgevolg nietig is; diensvolgens te bevelen dat niet zal worden overgegaan tot zijne in-bedieningstelling en toelating tot het afleggen van den wettelijk vereischten eed, of althans deze te schorten tot aan de vereischten van de wet van 28 Juni 1932 zal voldaan zijn;

In ondergeschikte orde, eischer toe te laten, met alle rechtsmiddelen, te bewijzen, dat de eerste gedaagde de grondige kennis der Nederlandsche taal, vereischt voor de benoeming of bevordering tot het ambt van hoofdgriffier in de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, niet bezit.

Kosten rechtens.

BETEKENING VAN CONCLUSIES

Heden, den vier en twintig September 1900 twee en dertig.

Ten verzoeken van den Heer Mauritz Lambrechts, advocaat, gehuisvest te Antwerpen, de Vriëre straat, 15, voor wie is aangesteld en zal optreden Mr Armand Dries, pleitbezorger bij het Hof van Beroep van Brussel, wonende te Brussel, Jan Jacobs plaats, 5.

Heb ik, ondergeteekende, Julien Palms, deurwaarder bij de Rechtbank van eersten aanleg, zitting houdende te Brussel, er wonende Quatre Brasstraat, 7.

Aan:

1) den Heer Procureur Generaal bij het Hof van Beroep te Brussel, aldaar ten zijnen kantore ten Gerechtsdome mijn exploit doende, en afschrift dezes en van na te melden stuk latende aan Mijnheer de Procureur Generaal, sprekende met hem zelf, die mijn origineel gevisceerd heeft;

2) den Heer Léon E. J. Trefois, Griffier bij de Rechtbank van eersten aanleg te Brussel, gehuisvest te Elsene, Raadstraat, 66, waar zijnde en er sprekende met hem zelf op het Paleis van Justitie tegengekomen;

Betekend de conclusies die mijn verzoeker zal nemen en ontwikkelen voor het Hof van Beroep van Brussel, eerste kamer, in de aanhangige zaak tusschen mijn verzoeker en de tweede betekende onder nummer 5.364 der algemeene rolle, en door rekwest van zeventienden September 1900 twee en dertig ingeleid bij het Hof van Beroep te Brussel, hetwelk rekwest door geboekt exploit van mijn ministerie in zelfde dato aan gezegden Heer Procureur Generaal en Heer Trefois betekend werd, rekwest en betekening gevolgd door dagvaarding aan dezelfde betekenden om voor het Hof te verschijnen, dit door ge-

boekt exploit van mijn ministerie, in dato een en twintig September 1900 twee en dertig, zaak die toekomenden Maandag, zes en twintigsten dezer zal ingediend worden.

Deze betekening gedaan voor hunne kennisneming, leiding, en ten zulken einde als naar recht, onder alle voorbehoud en zonder eenige nadeelige erkenning.

En opdat zij hiervan niet onwetende zouden zijn, heb ik hun een dubbel van tegenwoordig exploit en van de betekende conclusies gelaten, aan ieder afzonderlijk, zijnde en sprekende zooals boven gezegd is.

Waarvan akte.

NOTA

TOT STAVING VAN DE BESLUITEN

In Frankrijk heeft een persoon, geschikt tot het vervullen van een ambt, maar die geen recht heeft om op verplichtende wijze daartoe benoemd te worden de bevoegdheid voor den raad van State de benoemingsakte aan te vallen, die volgens hem de door de wet gestelde voorwaarden niet vervult.

Het verworven recht op benoeming is niet vereischt, een loutere geschiktheid volstaat.

Indien, bij gebreke aan eenige bepaling voorafgaandelijke voorwaarden of formaliteiten voorziet, er geen verhaal mogelijk is, wanneer daarentegen het recht op benoeming ondergeschikt is aan zekere voorwaarden of beperkingen, worden de belanghebbenden toegelaten zich te voorzien ten einde de wetten en verordeningen, welke die voorwaarden opleggen te doen eerbiedigen.

(D. P. 1905-3-22; D. P. 1905-3-75; D. P. 1908-3-2; D. P. 1909-5-67; D. P. 1909-3-109; D. P. 1909-3-121; D. P. 1910-3-63; Etude de M. de Goux, Revue d'admⁿ 1903 T. 3, bl. 436).

« Il importe au plus haut degré, — zegt de notaschrijver in D. P. (1905-3-22 en nota I) — non seulement aux fonctionnaires menacés dans leurs plus légitimes espérances par des nominations irrégulières, mais plus encore au fonctionnement des services publics (N. B. donc d'intérêt général), que les règles posées par les lois et règlements pour assurer le bon recrutement de ces services et pour assurer l'avenir des fonctionnaires soient scrupuleusement observées. »

« Toute nomination faite en violation d'une disposition légale ou réglementaire est entachée de nullité » schrijft Duguit, Droit Constitutionnel, T. I, bl. 474 en 475.

Wat is daar van aan in België waar geen Raad van State bestaat?

Laten we vooreerst opmerken dat de burgerlijke en politieke rechtsregelen die den grond van het recht beheeren soortgelijk zijn en dat het beginsel van de scheiding der machten de beide wetgevingen beheerscht.

De vraag dient dus teruggebracht tot de volgende termen: bestaat er in België een macht geroepen om een burger, in zijn burgerlijke of politieke rechten gekrenkt door onwettige daden van de uitvoerende macht, te beschermen?

Nader uitgestippeld: het recht de burgers toegekend, benoemd te worden, geroepen te worden tot het vervullen van ambten, die de openbare macht raken, is een politiek recht (P. G. Mathieu Leclercq, Le Pouvoir Judiciaire, B. J. 1889, col. 1265).

Luidens art. 93 van de Grondwet, heeft de rechterlijke macht de betwistingen omtrent politieke rechten te kennen, tenware een uitdrukkelijke wet de beoordeeling ervan had toevertrouwd aan de administratieve overheid, d.w.z. aan een administratieve jurisdictie, hetgeen het geval is b.v. voor zekere verhalen in fiskale aangelegenheden, ook nog in zaken van militie, rekenplicht over de gelden van den Staat, de provincies, de gemeenten, de openbare instellingen.

**

Laten we trouwens in tegenstelling met de burgerlijke en politieke rechten der burgers een onderscheid maken tusschen de zuiver-administratieve akte d.w.z. deze, ter wille van haar natuur zelve binnen de bevoegdheid van de uitvoerende macht vallend, dewelke ze in haar almacht stelt en voor dewelke geen plaats gelaten wordt voor de werking van de rechterlijke macht, zooals bij voorbeeld daden van oprichting van een openbaren dienst van beheer, van diplomatie, het handhaven der orde, het

voeren van oorlog, enz., en de akte van beheer betrek hebbend op een burgerlijk of politiek recht, dewelke onderworpen is aan het toezicht van de rechterlijke macht (zie Cloes et Bonjean T. 10, bl. 848 nota).

De rechterlijke macht in België is inderdaad door de Grondwet er toe geroepen om te waken over de individuele rechten van al de burgers en het is vandaaruitgaand dat men de zending van de rechterlijke macht op dezen dag verstaan moet (Aldus de heer Advokaat Generaal Dewandre, Pas. 1842-1-358; Mr Paul Leclercq, Pas. 1920, I. 197).

« Le pouvoir exécutif, — zegt de heer Procureur Generaal Mesdach de ter Kiele (Pas. 1893, I, bl. 200 en 207, aangehaald door Mr Paul Leclercq, Pas. 1920-1-224) — « n'administre avec effet que dans les limites de la loi... Quand le pouvoir judiciaire a accompli sa mission il a jugé l'acte administratif, mais il n'a pas administré. »

In zijn bekend arrest van 5 November 1920 (Pas. 1920-1-229) heeft het Hof van Verbreking gezegd dat het aan de rechtbanken verboden is akten van openbaar beheer te doen en de akten der administratieve overheden te hervormen of teniet te doen.

In zijn thesis « Du droit des tribunaux de vérifier la légalité des actes administratifs » (bl. 117) schrijft Mr Jules Le Jeune zijnerzijds: « Toute loi qui protège, dans les limites qu'elle marque, la manifestation d'un intérêt, crée un droit dont ces limites décrivent l'étendue. Selon que l'intérêt, érigé en droit par la loi, est un intérêt purement privé ou un intérêt général, le droit est civil ou politique. D'une part, la juridiction absolument exclusive du pouvoir judiciaire, de l'autre la possibilité de l'intervention d'un juge désigné par le législateur, en dehors du pouvoir judiciaire pour connaître des contestations dont ils sont l'objet, voilà la seule différence que la constitution fasse entre les droits qui procèdent de l'intérêt privé et ceux qui dérivent de l'intérêt général. »

In 't kort, als het recht burgerlijk is, dan is de bevoegdheid van de rechterlijke macht vaststaand. Is het recht politiek, dan is ze bevoegd, voor zoover een wet het geval niet aan een administratieve jurisdictie onderworpen heeft.

« Le principe (de la compétence du pouvoir judiciaire), — leert de heer Procureur Generaal Leclercq (Pas. 1920-1-198) — doit être appliqué en tenant compte de ce qu'il a été inscrit dans la constitution par réaction contre la législation française. Suivant le législateur français, le Conseil d'Etat était chargé de protéger les droits civils des particuliers contre les atteintes de l'administration. Cette mission du Conseil d'Etat, la constitution la donne au pouvoir judiciaire. »

En verder: « Le principe de la séparation des pouvoirs, tel que la Constitution l'a compris par réaction contre les idées du despotisme français, a pour unique conséquence que, de même que l'administration ne peut juger une contestation ayant pour objet un droit civil, de même le pouvoir judiciaire ne peut accomplir un acte qu'il appartient à l'administration seule d'accomplir. » (Blz. 199).

**

Welk nu is het recht van de administratieve macht?

« La sphère légale de l'administration — zegt verder Mr Leclercq (loc. cit.) — n'existe que là où il y a des actes légaux. Le pouvoir exécutif est, comme un particulier, soumis à la loi dont il a pour mission, dans les limites constitutionnelles, d'assurer le respect. »

« Le pouvoir exécutif, — verklaarde de heer Advokaat Generaal Dewandre (Pas. 1842-1-358), — administre mais il n'administre avec effet que dans les limites de la loi. Et lorsque l'administration a porté atteinte à des droits acquis à des citoyens, le pouvoir judiciaire est là, chargé par la Constitution du droit et du devoir de vérifier à la requête des intéressés si la loi a été respectée et quand il a accompli sa mission il a jugé l'acte administratif, il n'a pas administré. » (Idem, Mr Paul Leclercq, Pas. 1920-1-200).

En Mr Dewandre besluit als volgt: « S'il en était autrement, de quoi serviraient les dispositions de la loi constitutionnelle qui n'a voulu reconnaître au pouvoir exécutif d'autre autorité que celle qu'il tient de la loi. (Const. art. 78). Si les citoyens n'avaient aucun recours pour se préserver des actes du pouvoir exécutif qui porteraient atteinte à leurs droits légaux, où serait le remède? Quand la Constitution a dit dans son article 78 que le Roi n'a d'autres pouvoirs que ceux que lui attribuent les lois, a-t-elle entendu faire de cette disposition éminemment grave dans

l'intérêt des citoyens une lettre morte?

A-t-elle entendu constituer le pouvoir exécutif juge de ses propres actes aux fins de vérifier s'il a usé de ses pouvoirs dans les limites de la loi? Le prétendre serait une absurdité. »

Luister verder nog naar Mr Paul Leclercq (Pas. 1920-1-221): « La loi étant supérieure à tous les hommes et les obligeant tous, le gouvernement est tenu de respecter toutes les lois, qu'on les appelle, dans un intérêt de classification, lois civiles, lois politiques, lois de droit public. Tout acte fait par lui et contraire à la loi est un acte illicite et doit, dès lors, d'après la Constitution Belge, rester sans efficacité. Il est accompli sans pouvoir puisque les hommes qui gouvernent n'ont d'autres pouvoirs que ceux que la loi leur donne. »

En verder: « L'acte d'administration n'est efficace, en effet, que s'il est conforme à la loi. Or, la loi, lorsqu'elle charge le gouvernement d'apprécier souverainement une situation, veut que l'appréciation soit sincère et qu'elle soit prise dans les conditions prévues par la loi. »

« Le particulier qui se prétend lésé par un acte du gouvernement, mise à exécution d'une appréciation qu'en vertu de la loi le gouvernement fait souverainement, est lié par cette appréciation. Il ne peut exiger qu'elle soit de telle ou telle nature, mais il n'est lié que si elle est sincère. Lors donc que le particulier qui se plaint, dans ces hypothèses, de l'acte administratif ne se borne pas à dire: l'administration a mal apprécié — mais va plus loin et dit: l'appréciation de l'administration n'est pas celle qui est consignée dans l'acte administratif, l'appréciation de l'administration était différente et l'acte administratif est le résultat d'un mensonge — alors le pouvoir judiciaire deviendra compétent pour apprécier la vérité de ce dire; l'appréciation apparente du gouvernement n'étant pas conforme à la loi n'est plus la vérité légale et ne lie plus personne... »

« Pareillement, le gouvernement n'a de pouvoir que si son action est accomplie en observant les formalités légales. Si celles-ci n'ont pas été respectées, les conditions prévues par la loi pour que l'acte gouvernemental soit efficace, n'ont pas été remplies et, le cas échéant, sa valeur pourra être contestée. » (Bl. 224).

**

Laten we de bovenstaande beginselen op het onderhavige geval toepassen.

De wet van 28 Juni 1932, in het Staatsblad van 29 Juni verschenen, en die, volgens art. 4 van de wet van 18 April 1898, vanaf 10 Juli i.l. van kracht is geworden, zegt in haar art. 9, par. 1: « Behoudens voor wat de centrale beheeren aangaat, mag niemand benoemd of verheven worden tot een der functies of een der openbare ambten bedoeld bij art. 1, wanneer hij niet vertrouwd is met de talen van de gemeente of streek in dewelke hij zijn functie of ambt uit te oefenen heeft »;

« Par. 2. — In de gemeenten van de Brusselsche agglomeratie in art. 2 opgenoemd en in de gemeenten in par. 4 van art. 6 bedoeld, mag niemand een bediening uitoefenen, die hem in verbinding brengt met het publiek, indien hij de twee nationale talen niet kent. »

Deze wet is onbetwistbaar toepasselijk op de griffies.

Wanneer in 1925 door het Ministerie van Rechtswezen aan de Kamer een gunstiger perequatie van de wedden der magistraten dan die van de administratieve orde werd voorgelegd, nam het de voorzorg dat hun functies veeleer van administratieven dan van rechterlijken aard waren.

Ziehier nu hoe de verslaggever van de huidige wet, de heer Van Cauwelaert, zich op 20 Januari 1932 over de draagwijdte ervan heeft uitgedrukt: « ...Et ici je reviens à la question qui m'a été posée par Mr De Schrijver. Il m'a demandé si, dans la loi, la mention spéciale faite des parquets et de la gendarmerie était faite simplement à titre exemplatif ou bien si elle était limitative. Je lui ai répondu immédiatement que la mention est purement exemplative. La loi, en effet, s'applique à toutes les administrations publiques, à tous leurs organes, pour autant qu'il n'y ait pas une loi spéciale qui les dispense de cette application. Ce principe n'est dû ni à l'intervention de la section centrale, ni à celle de votre rapporteur; il a été inscrit très nettement dans le projet de loi déposé par Mr. Jaspar et ses collaborateurs; il a été repris par le gouvernement actuel. Il est donc indiscutable. Même les administrations, telle l'administration de l'enseignement, telle l'administration de la justice, qui, en ordre principal, ont à ac-

complir des fonctions qui ne sont pas des fonctions administratives proprement dites, mêmes ces administrations-là sont soumises à la loi pour la totalité de leurs actes de nature administrative.»

« Les exemples donnés par Monsieur De Schrijver, étaient des exemples d'ordre administratif. Il est donc indiscutable que la loi s'y applique. Cela peut vous paraître évident. Il n'est pas superflu d'y insister, puisque, en 1921, lors de la discussion de la première loi sur l'emploi des langues en matière administrative on a voulu faire admettre une interprétation contraire. On a voulu, par exemple, que le département des Affaires Étrangères, que celui des Colonies, celui de la Justice et d'autres, en raison du fait que, soit constitutionnellement, soit en raison de la particularité de leurs activités ces départements ont une mission qui dépasse les limites de l'administration du pays, au sens étroit du mot. On a voulu dis-je, faire admettre que ces administrations échappent à la loi. C'était une erreur évidente, et la conséquence en serait que ces administrations-là échappent à toute réglementation linguistique égale. C'était donc pour elles la liberté ou mieux l'arbitraire du fonctionnaire, la continuation des errements et des erreurs du passé. Ce n'est pas cela que le législateur de 1921 a voulu; ce n'est pas là non plus ce que veut le législateur de 1932.

Il n'y a dorénavant aucun doute: toutes les administrations, quelles qu'elles soient, et quelle que soit la particularité de leurs activités, sont soumises à l'application de cette loi, à moins qu'une loi spéciale les règle, comme c'est le cas pour l'armée.»

Is dat formeel genoeg?

In de van allen grond ontbloote onderstelling waarin men zou willen beweren dat een wet in wording op het gebruik der talen in rechterlijke zaken zich meer speciaal inlaten zou met het onderwerp dat ons bezig houdt, dan nog zou men moeten aannemen dat bij gebreke ervan de algemeene wet haar toepassing vinden moet, tot op den dag dat de bijzondere wet zal tusschengekomen zijn, en zulks krachtens de beginselen van de verklaring der wetten.

De verplichting in art. 9 van de wet van 28 Juni 1932 neergeschreven slaat onbetwistbaar op de hoofdgriffiers, aangezien de wet op de rechterlijke inrichting enerzijds in haar art. 160 (vervangen door art. 6 van de wet van 22 Juli 1927) de griffie openbaar verklaart, en in haar art. 172 anderzijds inhoudt dat de griffie door den hoofdgriffier gehouden wordt:

1) Het gaat hier om de grondige kennis van de beide talen om de eenvoudige reden dat deze eisch van de wet — in tegenstelling met wat voor de andere gevallen bestaat — opgelegd wordt om wille van de betrekkingen met het publiek hetwelk, het behoort tot de Vlaamsche bevolking of tot de Waalsche, het recht heeft te eischen dat de ambtenaar volkomen zijn taal bezit.

2) Uit de economie van de wet (art. 9 en 10) zoowel als uit de vorige wetgeving (art. 6 van de wet van 31 Juli 1921) die, krachtens art. 14 van de nieuwe wet haar uitwerking verloren heeft bij het in voege treden van de huidige, alsook uit het koninklijk besluit van 22 Maart 1922 en bij analogie uit de wet van 9 Juli 1926 (art. 30) en uit de artikelen 42 tot 51 van het koninklijk besluit van 20 November 1927, betreffende de werkrechtshraden, dat de kennis der talen blijken moet uit een schriftelijk en mondeling examen voor een wettelijk samengestelde jury.

Welnu,

1° Tot heden werd geen jury samengesteld, en werd geen examen-programma vastgesteld.

Daaruit volgt vooreerst dat de formaliteiten vereischt door de wet van 28 Juni 1932 niet werden vervuld noch zelfs konden worden vervuld om over te gaan tot de benoeming van den nieuwen titularis. Dit feit op zich zelf volstaat om de benoeming ongeldig te maken.

2° Het is van algemeene bekendheid dat de nieuwe titularis niet verkeert in de voorwaarden door de wet voorzien.

Het is daarom dat wij verzoeken toegelaten te worden tot het bewijs door alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen, dat hij zich niet in die voorwaarden bevindt.

Zijn we gerechtigd te klagen over de aangeklaagde onwettigheid?

Art. 26 van de wet op de rechterlijke inrichting (herzien door art. 3 van de wet van 2 Juni 1927) verleent het recht benoemd te worden tot de bediening van hoofdgriffier bij een rechtbank van eer-

sten aanleg, behalve aan de aangeduide ambtenaren, aan iedere dokter in de rechten volle 25 jaar oud.

Duguit (Droit Constitutionnel t. I, bl. 258) erkent aan ieder persoon bekwaam tot het bedienen van het ambt de schending der wet inzake benoeming aan te klagen.

De tusschenkomst die door de wet alleen geregeld wordt voor de burgerlijke zaken (art. 339 en volgende, 466 en 474 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging) wordt, in de andere zaken, soevereinlijk, met het oog op het geldelijk of zedelijk belang van den verzoeker (Verbrek. 3 Maart 1924, Pas. 1924, I, 229), beoordeeld door deze rechter. Ze moet de vrijwaring van zijn persoonlijke belangen toelaten aan degene die van de tusschenkomst gebruik maakt.

Deze tusschenkomst is geenszins uitgesloten in de administratieve zaken, vermits in kieszaken ieder burger gerechtigd is zich, in het algemeen belang, te verzetten tegen de krenking van de waarachtigheid of tegen de vervalsching van den nationalen wil. De reden ervan is, zegt Giron (Du contentieux administratif en Belgique n° 122) dat de vorming van de lijsten het publiek in 't algemeen aanbelangt in even groote mate als de kiezers zelf. Onze tusschenkomst is echter geen volksvordering vermits ze gedreven wordt door iemand die een persoonlijke krenking bewijst.

Buiten in burgerlijke en strafzaken is de tusschenkomst nog geoorloofd in zaken die de tucht aanbelangen (een gebied dat veel punten van overeenkomst vertoont met de stof die we hier behandelen) vermits art. 53 van de wet van 25 Ventôse jaar II op het notariaat voorziet dat de tuchtstraffen mogen uitgesproken worden op vordering van de belanghebbende partijen, d.w.z. «la partie privée qui a un intérêt parce qu'elle a subi un préjudice» (Massart. Commentaire de la loi du 25 Ventôse an II, n° 1764 et 1778).

In het onderhavig geval moet de tusschenkomst zich in rechte op dat bepaald oogenblik voordoen, op straffe van ondoelmatigheid, vermits men de wettelijke bekwaamheid niet meer betwisten kan na de eedaflegging en de in-bediening-stelling (zie Dalloz. Rép. V° Organisation judiciaire n° 231) en dat bijgevolg de herstelling van de geleden schade niet meer in rechte kan aangevraagd worden.

Daaruit zou een krenking van een politiek recht volgen zonder mogelijkheid van eenig rechterlijk verhaal. Dat zou dus neerkomen op een rechtswijering. Welnu, men moet den wetgever nooit ongerijmde of onrechtvaardige inzichten toeschrijven.

Wanneer een tusschenkomst zich voordoet, is het noodig dat de rechter er over uitspreke. (Verbrek. 9 en 30 Juli 1866. Pas. 1866, I, 333).

Welke is dus, in onderhavig geval, de zending van het Hof?

Het Hof heeft niet de eenvoudige macht iets te registreeren, het heeft het recht en den plicht na te gaan of de verzoeker de voorwaarden, door de wet vereischt, vereenigt. (Verg. Paris 30 September 1897; D. P. 1898, II, 185).

De rechtbank van Chambéry heeft op 24 November 1887 (France Judiciaire 1888, bl. 36) geoordeeld dat de bijzondere bewaker het karakter van gerechterlijke politie-officier niet verwerft enkel door zijne aanstelling maar wel door de akte der bevoegde overheid die hem aanneemt in die hoedanigheid, en door de in rechte gedane eedaflegging.

Jousse (Traité de l'administration de la Justice T. I, bl. 148) Carré (bl. 369 n° 62) Fuzier Herman (Rép. de droit V° Organisation judiciaire n° 392 et 393) Dalloz (Rép. V° Org. Jud. n° 231) leeren allen dat de rechters het recht hebben zich te verzetten tegen de aanneming van het lid der rechterlijke orde dat de vereischte voorwaarden niet vereenigen zou, dat ze formaliteiten van de eedaflegging en van de in-bediening-stelling moeten verdagen en aan de bevoegde overheid een verloop laten geworden.

Het Hof van Brussel heeft zelf gebruik gemaakt van dit recht, toen het eenige jaren geleden den heer Pierre Lenders weigerde tot de eedaflegging van toegevoegd griffier ten persoonlijken titel toe te laten, en dit op voet van art. 10 van de wet van 31 Juli 1920, dus voor de wet van 2 Juni 1927.

Het ministerie van Rechtswezen en het Hof van Verbreking (Verbr. 24 April 1922 Pas. 1922, I, 247) hebben de nietigheid van den eed door een persoon, die de door de wet vereischte hoedanigheid niet bezat, aangenomen.

In tegenstelling dus met het Verbre-

kingshof van Frankrijk (Arrest 29 April 1892 S. et P. 93, I, 215; D. P. 92, I, 528) hetwelk beslist dat de tusschenkomst van de rechterlijke macht slechts een administratieve akte uitmaakt, waartegen geen enkel verhaal open staat, neemt het Hof van Verbreking van België aan dat het een jurisdictionele akte geldt, voor vernietiging vatbaar.

Daaruit vloeit dat men zich hier niet bevindt in tegenwoordigheid van een louter administratieve aangelegenheid. Zulks is een reden te meer om enerzijds de controle van de rechterlijke macht aan te nemen en anderzijds de tusschenkomst der belanghebbenden, vooral omdat art. 88 van de wet van 27 Ventôse jaar VIII, waarop de regering heeft gesteund om haar vraag tot vernietiging te wettigen, luidt: «sans préjudice du droit des parties intéressées» aldus de mogelijkheid openstellend tot een gebeurlijke tusschenkomst van dezelve.

Wat vragen we aan het Hof?

Onze tegenwoordige tusschenkomst is er eene van behoedenden aard.

Ze heeft voor doel te beletten dat de onwettige administratieve daad haar rechterlijke bekrachtiging zou vinden door de investituur door het Hof hetwelk uitsluitend de wettelijke gevolgen hieraan verbonden geven of weigeren kan door ze te verleen of niet aan den nieuwen titularis.

Dit doende, zal het Hof geen daad van Openbare administratie stellen; het zal daardoor de daad van de administratieve overheid noch hervormen, noch ongedaan maken. Het zal eenvoudig deze daad hebben geoordeeld.

Zijn er voorgaanden in deze orde van gedachten?

Op 13 Juni 1873 (Pas. 1873, I, 288) heeft het Verbrekingshof de rechterlijke macht bevoegd verklaard om uit te spreken over een actie tegen den Staat ingespannen door een magistraat die beweerd de recht te hebben op het emeritaat dat hem geweigerd was door het koninklijk besluit, de rente van zijn pensioen vaststellend, en zulks in overeenstemming met het Rekenhof.

In 't voorhanden geval heeft de rechterlijke macht een daad, welke de wet nochtans in de bevoegdheid van de uitvoerende macht legt, herzien. Deze akte nochtans is onderworpen aan het dubbel toezicht van het Rekenhof en van de Kamer der Volksvertegenwoordigers vermits, ieder jaar de Ministers, bij het indienen van het budget van hun departement, er, overeenkomstig art. 4 van de wet van 17 Februari 1849, een nominatieve en gedetailleerde lijst aan toevoegen van de personen in den loop van het jaar tot het pensioen toegelaten.

In zijn arrest van 13 Juli 1844 (Pas. 1845, II, 231, bevestigd door het arrest van het Verbrekingshof van 26 Nov. 1846, Pas. 1847, I, 274) heeft het Hof van Brussel de benoeming van een beursbegever gedaan bij koninklijk besluit, nietig verklaard.

Het recht tot benoeming behoort in het huidige geval den Staat toe; aan de rechterlijke macht blijft het voorbehouden, vermits er geen bijzondere bepaling is een uitzonderlijke jurisdictie instellend gelast met het nazicht ervan, te onderzoeken, of het besluit van benoeming overeenstemt met de wet, niet in tegenstrijd is met het openbaar en privaat belang. Inderdaad, het toezicht der Kamers is essentieel politiek; ze mogen den Minister laken, de stemming van het budget weigeren, maar het geschil dat de klacht van den belanghebbende wettigt zouden ze niet kunnen oplossen.

BESLUIT

Aangezien de heer Lambreghts Maurits, dokter in rechten, volle 25 jaren oud, bekwaam is benoemd te worden tot het ambt van hoofdgriffier der rechtbank van eersten aanleg te Brussel; dat hij zelfs gepostuleerd heeft, en gerechtigd is te klagen over de benoeming tot dit ambt gedaan in overtreding met de wet, dewelke benoeming overigens inbreuk heeft gemaakt op zijn recht aangeduid te worden in plaats van den aangeduiden titularis;

Aangezien inderdaad deze laatste ge-

noemd werd tegen de bepalingen van de wet van 28 Juni 1932, op het gebruik der talen in administratieve zaken in;

Dat hij overeenkomstig de termen van art. 6 van de wet van 22 Juli 1927, 172 van de wet van 18 Juni 1889, 9 en 10 van gezegde wet van 28 Juni 1932, gehouden

is de twee nationale talen te kennen;

Aangezien volgt uit de gansche economie van de wet van 28 Juni 1932, alsook uit de vorige van 31 Juli 1921 (art. 6) en uit het Koninklijk Besluit van 22 Maart 1922, dat deze kennis blijken moet uit een mondeling en schriftelijk examen afgelegd voor een wettig samengestelde jury; dat het van nu af vaststaat dat dit bewijs niet geleverd werd noch wettelijk kon geleverd worden, vermits, spijs het verplichtend karakter van de wet, sinds 10 Juli 1932, geen enkel examen-programma werd gepubliceerd en geen enkele jury ingesteld;

Aangezien bovendien de tusschenkomende vraagt het bewijs te leveren door alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen, dat de titularis zich niet bevindt in de voorwaarde door art. 9 van de hooger vermelde wet van 28 Juni 1932, om benoemd te worden, vereischt.

Behage het het Hof.

Ingezien het onwettelijk karakter van de benoeming door de uitvoerende macht gedaan, zonder de vervulling van de voorgaandelijke formaliteiten vereischt tot de aanduiding van den titularis, zijn inbediening-stelling op te schorten tot er aan de vereischten van de wet van 28 Juni 1932 zal voldaan zijn;

De tusschenkomende ook toe te laten het door hem aangevraagde bewijs te leveren.

ADVIES VAN HET OPENBAAR MINISTERIE

De Heer Eerste Advocaat-generaal Baron Van den Branden de Reeth heeft zijn advies gegeven in de volgende bewoordingen:

De Procureur Generaal bij het Beroepshof van Brussel is van oordeel dat geen enkele grondwettelijke of wettelijke bepaling, een privaat persoon veroorloofd zich in te laten met de benoemingen die de wet aan den Koning toekent. Het Beroepshof heeft het aanzoek door den heer Lambreghts Maurice ingediend, niet ontvankelijk te verklaren.

ARREST

Gezien het hierbijgevoegd rekwest van Maurits Lambreghts, bijgestaan door Meester Dries, pleitbezorger, strekkende tot de geschorsing der eedaflegging van den heer Tréfois, door koninklijk besluit, in het Staatsblad van vijftienden September 1900 twee en dertig verschenen tot de plaats van Hoofdgriffier der rechtbank van eersten aanleg te Brussel benoemd;

Aangezien het recht om in gezegde kwestie tusschen te komen en om vóór het Hof te bespreken of het Hof mag, ja of neen, den eed ontvangen van eenen persoon tot eene functie benoemd, door geene weisbepaling aan eenen derde privaat persoon gegeven is, zelfs indien deze beweert een onrechtsreeksch belang te hebben in de oplossing der kwestie;

Om deze beweegredenen,

na het verslag gehoord te hebben van den heer Baron Edouard Joly, Eersten voorzitter, en met het eensluidend schriftelijk advies van den heer Baron van den Branden de Reeth, Eersten Advokaat-generaal, verklaart, Het Hof, het rekwest niet ontvankelijk en verwijst den eischer tot de kosten.

Aldus gedaan en uitgesproken in openbare zitting van het Beroepshof te Brussel, den zeven-en-twintigsten September Duizend negen honderd twee en dertig. — Tegenwoordig de Heeren:

Baron Edouard Joly, Eerste Voorzitter; Bilaut en Van Damme, Raadsheeren; Baron van den Branden de Reeth, Eerste Advokaat-generaal.

Uit de Pers

Volledigheidshalve achten wij het wenschelijk de meeningen te doen kennen over dit druk besproken geval van twee onzer Vlaamsche hoogleeraars, Prof. L. Van Bauwel en Prof. V. Boon, zooals deze meeningen uitgedrukt werden in 2 artikels verschenen in «De Morgenpost» van 5 October l.l.

De juridische kant van het geval Tréfois

De kwestie van de benoeming van den hoofdgriffier der rechtbank van eersten aanleg te Brussel, heeft reeds veel stof opgejaagd. Na de politieke beroering, komt thans aan de beurt de juridische kant van het geval.

Daar er hierover vele onjuiste begrippen de wereld worden ingezonden, is het wel gepast te trachten daar eenigszins orde in te brengen.

Omtrent den afloop van het geding konden, nocht de medecandidaat van den benoemden griffier, noch zijne advocaten, noch een jurist bekend met ons procesrecht eenige illusie koesteren.

De reden waarom het Hof van Beroep de vordering ingesteld door een medecandidaat van den benoemden griffier niet kon toewijzen door de benoeming onwettig te verklaren is deze: de vordering steunt niet op een recht, maar op een simpel belang.

Iedere rechter moet zulke vordering als niet ontvankelijk afwijzen, dan zelfs als het bewezen is — quod non — dat de benoeming onwettig is.

Daarbij spreken van rechtsweigeren is onzin. Immers art. 506 Wetboek van burgerlijke rechtsvordering luidt: «Er is rechtsweigeren wanneer de rechters weigeren op verzoekschriften te beschikken of nalaten de zaken die in staat zijn geoordeeld te worden, te berechten».

Op het aangeboden verzoekschrift heeft het Hof beschikt, zij het met eene afwijzing; er is dus geene rechtsweigeren.

Het advies van het openbaar ministerie noch het arrest van het Hof hebben we onder de oogen gehad en we weten dus niet of ze steunen op het veel gebruikte en misbruikte beginsel van de scheiding der machten. In elk geval kan het hier best van kant gelaten worden.

De reden waarom de vordering niet ontvankelijk was is deze:

De rechtbanken zijn ingesteld om recht te spreken, dat is het geven van verbindende uitspraken ter beslissing van rechtsgeschillen.

Welnu tusschen den eischer in het onderhavig geschil, en den benoemden griffier, noch tusschen den eischer en de uitvoerende macht die de benoeming deed bestaat een rechtsgeschil; er is alleen een belangengeschil.

Rechtsgeschillen zijn immers twistgedingen omtrent subjectieve rechten.

En subjectieve rechten zijn stoffelijke en zedelijke belangen die door het objectieve recht worden gewaarborgd, en waarbij door het objectieve recht bevoegdheid wordt verleend om op die belangen aanspraak kunnen te maken.

De benoemde griffier en zijne medecandidaten hadden stellig een belang om benoemd te worden. Maar hadden ze een recht om benoemd te worden? Geenszins: aan niemand werd door het objectieve recht bevoegdheid verleend om op dat belang aanspraak te kunnen maken; hun belang is niet tot recht verheven.

Daar er dus eene vordering werd ingediend die niet kon steunen op een recht, was er geen rechtsgeschil, en kon de rechtbank den eisch dan ook niet ontvankelijk verklaren. Enkele belangengeschillen vallen buiten de bevoegdheid der rechtbanken, want waar geen krenking is van een recht kan uit den aard der zaak geen recht gesproken worden.

Sommigen zullen opwerpen dat in Frankrijk in zulke gevallen wel verhaald is namelijk bij den Raad van State.

Inderdaad spreekt de Raad van State uit in zulke belangengeschillen en de contentieux de l'annulation krijgt eene steeds omvangrijker werking. Fransche juristen aanzien dit als het schoonste wat de Conseil d'Etat bereikt heeft.

Bij vernietiging wegens machtsverschrijding (excès de pouvoir) is er geene eigenlijke rechtspraak. Want waar machtsverschrijding zich voordoet onder de verschillende vormen: a) Wegens onbevoegdheid van den ambtenaar; b) wegens gebrek in den vorm; c) wegens wetsovertrekking; d) wegens machtsafwijking (détournement de pouvoir) is de administratie door een besluit, eene handeling of eene weigering in botsing gekomen met de belangen der burgers, maar heeft hen niet in hun recht te kort gedaan. Hebben die burgers een recht te doen gelden dan is de vernietigingsprocedure niet de aangewezen weg, dan moet (ook in Frankrijk) de vordering omdat het een rechtsgeschil betreft, voor de gewone rechtbanken aangebracht worden.

De Fransche juristen zien heel wel in dat het niet in den haak is, juridisch gesproken een zelfde orgaan, de Conseil d'Etat te belasten met eigenlijke rechtspraak (namelijk in de contentieux de pleine juridiction) en terzelfder tijd met beslissing in belangengeschillen (in de contentieux de l'annulation).

Duguit doet de opwerping van de hand met het begrip van subjectief recht te laten wegvallen, iets waarin het grootste getal juristen hem niet volgen.

Er is echter voor de berechting van belangengeschillen door den Raad van State eene geschiedkundige verklaring.

In het begin oefende de Raad van State uit wat geheeten werd «justice retenue»; hij gaf enkel advies over de geschillen, maar de beslissing werd genomen door het staatshoofd. Later trad de Raad van State zelfstandig op, en deed zelf over de geschillen uitspraak; hij oefende toen uit de «justice déléguée».

Door deze historische ontwikkeling is de tegenstrijdigheid van aan een zelfde orgaan de rechtspraak op te dragen, en de beslissing over belangengeschillen een normaal feit geworden.

Hebben we in België een raad van State nodig zoals in Frankrijk?

Niet voor wat rechtsgeschillen betreft. Onze grondwet laat niet toe dat geschillen over burgerlijke rechten aan de gewone rechtbanken onttrokken worden, hetgeen wel het geval is in Frankrijk.

Alle rechtsgeschillen, ook die waar de uitvoerende macht of administratie partij is, kunnen in België, ingevolge art. 92 en 93 der grondwet voor de gewone rechtbanken aangebracht worden. De geschillen omtrent burgerlijke rechten moeten altijd voor de gewone rechtbanken gebracht worden; de geschillen over politieke rechten ook, tenzij daarvoor speciale rechtsinstellingen werden ingericht, hetgeen b.v. het geval is voor de militie zaken en de rechtstreeksche belastingen.

Dus waar het rechtsgeschillen betreft hebben we geen Raad van State nodig.

Daarnaast hebben we echter de belangengeschillen, die soms zeer gewichtig zijn, en voor dewelke aan de belanghebbenden gelegenheid zou moeten gegeven worden, een onpartijdigen beoordeelbaar te vinden.

Wat in ons land te dien opzichte geregeld is, is niet voorbeeldig. In vele gevallen staat alleen een beroep op de administratie zelf open; in

andere gevallen is er rechtstreeksch beroep op den Koning; andermaal is er beroep op den gouverneur der provincie; in sommige gevallen is er verhaald bij de bestendige deputatie of bij het schepencollege. Voor machtsafwijking (détournement de pouvoir) die niet denkbeeldig is (b.v. een burgemeester die onder voorwendsel van de orde te handhaven eene betooging van politieke tegenstrevers verbiedt) is er in 't geheel geen verhaald.

Die bestaande toestand kan niemand bevredigen; de berechting van de belangengeschillen zou niet aan het vrije goedvinden der administratie mogen overgelaten worden, en eene procedure tot vernietiging der machtsverschrijding zou moeten ingericht worden.

Degene die te beslissen heeft kan de rechter niet zijn, omdat die gevallen niet vatbaar zijn voor rechtspraak. De controle over de handelingen van de administratie zou moeten in handen gelegd worden van een Raad voor geschillen van bestuur, en dan zou zich ten onzent eene instelling ontwikkelen die in Frankrijk terecht geprezen wordt.

L. VAN BAUWEL,
Hoogleraar te Leuven.

De betwiste benoeming van het geval Tréfois

BEVOEGDHEID VAN DE RECHTSMACHT —
STANDPUNT OMTRENT DE INRICHTING
VAN EEN STAATSRaad

De h. Victor Boon, professor van Staatsrecht aan de Universiteit te Gent, schrijft ons nog:

In zijn belangwekkende bijdrage in uw blad over het geval Tréfois, vraagt de heer Leo Picard dat ik mijn verklaring nopens de bevoegdheid van de rechtsmacht nader zou toelichten.

Ik voldoe gaarne aan dezen wensch, vooreerst omdat ook ik van meening ben, dat de Vlaamsche opinie moet wakker gehouden worden en dan omdat mij, op deze wijze, gelegenheid wordt geboden mijn standpunt over de niet-wenselijkheid der inrichting in België van een Staatsraad, — tenzij de gewone rechtsmacht hare grondwettelijke verantwoordelijkheid moest ontwijken, — in uw geëerd blad kortbondig uiteen te zetten.

Ik stel met voldoening vast, dat een persoon van de waarde van den heer Leo Picard tot dezelfde conclusie komt als ik nopens de inrichting van een Staatsraad. De gevoelsredenen, welke hij doet gelden om de inrichting van een Staatsraad in België te verwerpen, heb ik ook reeds ontwikkeld in een sprekeur, welke ik in den loop van het Academisch jaar gehouden heb voor de studenten van het Vlaamsche rechtgenootschap te Gent. Bij deze gevoelsargumenten voegde ik er nog van juridischen aard en besloot mijn studie ongeveer als volgt:

«Een Staatsraad, raad van wetgeving, is absoluut onverenigbaar met de grondwettelijke waarborgen en met het parlementair stelsel, dat de grondwetgever van 1830 heeft ingevoerd, van zodra de oprichting van dien raad van wetgeving de verplichting voor de Kamers inhoudt hun wetgevende arbeid aan het toezicht van zulk organisme te onderwerpen.»

«In de meest gunstige voorwaarden, zal deze Raad van wetgeving nog altijd een voogdijchap over het Parlement beteekenen, een wapen zijn in handen der reactie om de zegevierende democratie de voordeelen van haar overwinning te onttrekken.»

En ik voegde er aan toe:

«Indien de vertegenwoordigers van het Volk in de wetgevende Kamers dit niet begrijpen willen, of de wilskracht missen om er zich tegen te verzetten, moet buiten het Parlement een beweging ontstaan, een atmosfeer van verzet worden geschapen om dezen aanslag op de hoogste rechten van het Volk af te weren. Zoo dikwijls in het verleden heeft de reactie met de grondwet geschermd om de meest gewettigde hervormingen tegen te houden. Aan de Democratie nu ook eens dit schild op te heffen, om de rechtvaardigste zaak te verdedigen en om eerbied af te dwingen voor de grondwettelijke rechten en vrijheden.»

En voortgaande, besloot ik verder:

«Een Staatsraad, hof van eigenlijke bestuurlijke rechtspraak, kan overeenstemmen met de principen welke de grondwetgever van 1830 heeft vastgelegd en kan gewis door den gewonen wetgever ingevoerd worden.»

«Deze hervorming heeft echter veel aan belang verloren sinds de indrukwekkende kentering van 1920 in de rechtspraak.»

De heer Procureur Generaal Paul Leclercq verklaarde bij deze gelegenheid: «De arresten welke tot heden deze onrechtvaardigheid hebben gehuldigd waren gegrondvest op vreemde interpretatie; de arresten integendeel, die ons »gerechtheidsgevoel bevredigen, steunen op de »Belgische grondwet.»

Dat de nieuwe rechtspraak van 1920 den waren geest der Belgische grondwet weerspiegelt, blijkt uit de artikelen 25, 29, 30, 92, 93, 94, 106 en 107, in verband gebracht met het artikel 78 van ons grondwettelijk statuut. Wanneer de Grondwetgever beslist, dat de Koning geen andere macht bezit dan deze welke de grondwet en de bijzondere krachtens de grondwet uitgevaardigde wetten hem uitdrukkelijk toekennen, heeft hij toch de uitvoerende macht niet willen aanstellen als rechter over haar eigen daden en haar toch niet opgedragen zelf na te gaan of zij in de uitoefening van hare macht niet buiten de grenzen harer bevoegdheid was getreden. Dit zou al te bespotelijk zijn.

Volgens de nieuwe rechtspraak is het bestuur verantwoordelijk, indien het zonder wettige machtiging een daad stelt waardoor aan iemand schade wordt berokkend, en blijft net als een particulier aan het oordeel der gewone rechtbanken onderworpen.

De arresten van 1920 hebben een mijlpaal geplaatst op den weg naar de oplossing van de eigenlijke administratieve rechtspraak. De toestand is sedertdien merklijk verbeterd en de burgers bezitten nu reeds ernstige waarborgen tegen de willekeur van de uitvoerende macht.

Bestaat er dan nog aanleiding tot de oprichting van een Staatsraad, als hof van eigenlijke

administratieve rechtspraak; is het dan nog noodig de oplossing van geschillen met het bestuur aan een organisme toe te vertrouwen, dat voorzeker niet meer waarborgen zal bieden?

Er blijven zeker nog gekrenkte rechten zonder oplossing, 't zij tengevolge van Regeeringsdaden, 't zij wanneer het bestuur ingevolge de wet oppermachtig beslist, 't zij eindelijk wanneer de vordering niet kan steunen op een burgerlijk of politiek recht, maar op een bestuurlijk belang.

De regeeringsdaden, daden uitsluitend van politieke aard, b.v. sluiten van een politiek of handelstractaat, vallen altijd buiten de inmening van hetzij gelijk welke rechtsmacht, omdat de Koning hier optreedt als hoofd van den Staat.

De tweede categorie groepeerde de gevallen waarin het bestuur hoofdzaken zijn imperium, zijn oppergezag beslist. Het gerecht heeft voorzeker over de opportuniteit en het nut van deze beslissingen niet te oordeelen, maar kan zeer grondwettelijk tusschenkomen wanneer de toepassing van het besluit gevraagd wordt en dan de toepassing weigeren indien blijkt dat machtsverschrijding, of machtsverduistering gepleegd werd. Het zal dan, voor het afzonderlijk geval dat voorgelegd wordt, het besluit als niet bestaande aanzien en diensvolgens den particulier, die in zijn belangen gekrenkt word, schadeloos stellen.

Voorzeker blijven de gevallen, waar de machtsverduistering, of machtsverschrijding, niet uit de administratieve beslissing blijkt, zonder oplossing, maar het verhaal tegen zulke daden van de uitvoerende macht schijnen zoo natuurlijk in het kader der bevoegdheid van ons Verbrekingshof te vallen, dat men niet zou kunnen begrijpen, dat de wetgever, indien de noodzakelijkheid zich moest voordoen, nog langer dralen zou om het hoogste gerecht met deze taak te belasten.

Deze thesis werd door de heeren Leclercq, Nérinx en Vauthier verdedigd in het verslag, dat in 1921 aan de Regeering werd overgemaakt door de Commissie welke gelast werd met de voorbereiding van de herziening van Titel III, Kapittel III, van de Grondwet.

Om het verbrekingshof deze uitbreiding van bevoegdheid te verleenen is geen grondwettelijke noodig. Het zou de eerste maal niet zijn dat de gewone wetgever de bevoegdheid van het Verbrekingshof in het kader, door de Grondwet afgeteekend, zou uitgebreid hebben.

Zulke uitbreiding van bevoegdheid zou niet strijdig zijn met het princip der scheiding van machten, vermits het Verbrekingshof er zich toe zou bepalen vast te stellen, zooals het verslag der extra-parlementaire commissie van 1921 zegt: «dat het bestuurlijk besluit in kwestie een »ongeldigheid bevat, welke het in strijd brengt »met de wet».

Een derde categorie handelingen groepeerde de gevallen waarvoor de vordering niet gaat om een burgerlijk, of politiek recht, maar eenvoudig steunt op een zuiver administratief belang. Dergelijke geschillen, welke op een uitsluitend bestuurlijk belang steunen, worden best, naar mijne meening, op administratieve wijze beslecht en aan de gewone bestuurlijke verhalen onderworpen.

Voor deze categorie is geen hof van eigenlijke bestuurlijke rechtspraak gewenscht.

Overigens, wanneer in zulke kwesties geldelijke belangen in 't spel zijn, blijven, volgens de rechtspraak, de gewone rechtbanken toch bevoegd.

In het geval Tréfois gaat het om een daad van de tweede categorie. Het bestuur heeft hier gehandeld krachtens zijn imperium. Het gerecht heeft over de opportuniteit, of het nut der benoeming niet te oordeelen, maar wanneer de toepassing van het besluit aan het gerecht wordt gevraagd, en de eedaflegging kan wel als de toepassing van het besluit worden aanzien, dan kan de rechtsmacht zich m. i. niet verschuilen achter de scheiding van machten om een besluit, waarvan de wettigheid wordt betwist, zonder meer toe te passen. Indien het beroepshof geweigerd had het rekwest in aanmerking te nemen en eenvoudig tot de eedafneming ware overgegaan, zou het geval niet zoo duidelijk zijn.

Ik heb mij niet beroepen op precedenten, zooals de heer Leo Picard meent, om het ingrijpen van de rechtsmacht in dit geval te bepleiten. Ik heb eenvoudig gesteund op de nieuwe jurisprudentie welke het verbrekingshof in 1920 heeft ingevoerd, om den wensch uit te drukken dat het hoogste gerecht niet zou weigeren recht te spreken, nu de wettigheid van het besluit voor het beroepshof werd betwist en het hof, op advies van den advocaat-generaal, die tot de onbevoegdheid van het Hof besloot, een gemotiveerd arrest heeft geveld.

Alhoewel ik mij niet op voorgaanden heb beroepen kan ik toch een geval van weigering der eedaflegging aanhalen dat in de rechterlijke wereld te Antwerpen niet onbekend is. Het betrof een persoon die tot een rechterlijk ambt was benoemd, maar volgens de opvatting der rechtsmacht de hoedanigheden niet verenigde om bedoelde functie met het noodig gezag te bekleden. Dit incident vond zijn oplossing doordat de belanghebbende op verzoek der regeering vrijwillig ontslag nam.

Afwachten is voor het oogenblik de boodschap. Het zou mij geenszins verwonderen moest het Verbrekingshof, na de houding van het Beroepshof dat positie heeft gekozen, een arrest vellen dat de gemoederen tot rust brengt.

Hoogachtend,

V. BOON,
Professor in Staatsrecht aan de
Rijksuniversiteit te Gent.

Balieleven

VLAAMSCHE CONFERENTIE DER BALIE
VAN ANTWERPEN

Volgend rondschriven werd door de Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen aan hare leden gezonden:

Waarde Confrater,

Het Bestuur der Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen heeft het genoegen U uit te noodigen op de Plechtige Openingszitting wel-

ke wordt gehouden in de zaal van het Assisenhof op Zaterdag, 15 Oktober, te 3 uur. Als feestredenaar zal optreden: Mr Jan Valvekens. Hij zal handelen over:

«DE WEG TERUG»

Het jaarlijksch banket wordt gehouden denzelfden avond, te 8 uur, in de zaal «Van Hellemont», Van Eycklei. De inschrijvingen kunnen van heden af worden genomen bij de bestuursleden en bij Mr Decuyperre op het Gerechtshof. Het oprechte groeten.

HET BESTUUR:

De Ondervoorzitter,	De Voorzitter,
L. ELEBAERS.	A. HILLEN.
De Schatbewaarder,	De Secretaris,
M. LAMBRECHTS.	J. VALVEKENS.

Mededeelingen

STAATSBLED 5 OKTOBER 1932

Examen ingesteld bij de wet van 10 April 1890 voor aanvragers van rechterlijke of notarieele betrekkingen in het Vlaamsch gedeelte des lands.

Zitting van October 1932

ALBERT, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gezien artikel 49 der wet van 10 April 1890, rakende de begeving der academische graden en het programma der universiteitsexamens, artikel waarbij eene bijzondere proef van beroepsbekwaamheid ingesteld is voor de kandidaten tot rechterlijke of notarieele betrekkingen in het Vlaamsch gedeelte des land;

Gezien het koninklijk besluit van 1 Mei 1896 tot regeling der werkwijze van de jury vóór welke de bijzondere proef moet afgelegd worden;

Op voorstel van Onzen Minister van Justitie, Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Eenig artikel. — De jury belast met het afnemen der bijzondere proef van beroepsbekwaamheid, voorzien bij de wet van 10 April 1890 is als volgt samengesteld voor de zitting van Oktober 1932:

Voorzitter:

De heer Gombault, raadsheer in het Verbrekingshof.

Leden:

De heeren Indekeu, professor aan de hogeschool, te Luik; De Vos (L.), professor aan de hogeschool, te Brussel; de Pelsmaeker (M.-P.), professor aan de hogeschool, te Gent; Collin (F.), professor aan de hogeschool, te Leuven.

Plaatsvervangende voorzitter:

De heer Hodium, raadsheer in het Verbrekingshof.

Plaatsvervangende leden:

De heeren Van Geyt (G.), assistent aan de rechtsfaculteit van de hogeschool, te Brussel; Simon (J.), docent aan de hogeschool, te Gent; Van Goethem (F.), professor aan de hogeschool, te Leuven; Casters, docent aan de hogeschool, te Luik.

Gegeven te Brussel 21 September 1932.

Rechterlijk leven

Bij koninklijke besluiten van 23 September 1932:

Is aangeduid om gedurende een nieuwen termijn van drie jaren met ingang van 1 October 1932 het ambt van onderzoeksrechter bij de rechtbank van eersten aanleg, te Leuven, waar te nemen, de heer Kumps Auguste, rechter in die rechtbank;

Is aangeduid om gedurende een nieuwen termijn van drie jaren met ingang van 10 September 1932 het ambt van onderzoeksrechter bij de rechtbank van eersten aanleg te Charleroi, waar te nemen, de heer Thunis, rechter in die rechtbank;

Is aangeduid om gedurende een nieuwen termijn van drie jaren met ingang van 23 September 1932 het ambt van onderzoeksrechter bij de rechtbank van eersten aanleg te Neufchâteau, waar te nemen, de heer Corbusier, rechter in die rechtbank;

Is de heer Van Sieleghem, P.-W.-M., vrede-rechter van het kanton Thourout, belast met de bediening van het kanton Gistel.

VOORDRACHTLIJST

van kandidaten voor de vacante plaats van raadsheer in het Hof van beroep te Brussel.

Kandidaten van het Hof van Beroep:
Eerste kandidaat: de heer Simon, ondervoorzitter in de rechtbank van eersten aanleg te Brussel;

Tweede kandidaat: de heer Van der Heyde, ondervoorzitter in de rechtbank van eersten aanleg te Brussel.

Kandidaten van den provincieraad:

Eerste kandidaat: de heer Simon, voornoemd;
Tweede kandidaat: de heer Daubresse, eerste adjunct referendaris in de rechtbank van koop-handel te Brussel.

VOORDRACHTLIJST

van kandidaten voor een vacante plaats van voorzitter in de rechtbank van eersten aanleg te Nijvel.

Kandidaten van het Hof van beroep:

Eerste kandidaat: de heer Dubois, kinderrecht-ter in de rechtbank van eersten aanleg te Nijvel;
Tweede kandidaat: de heer Goffin, rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Nijvel.

Kandidaten van den provincieraad:

Eerste kandidaat: de heer Dubois, voornoemd.
Tweede kandidaat: de heer Goffin, voornoemd.

Uitgever: Drukk. «Thémis».

Beat: R. Van Cauteren

Korte Ridderstraat, 22, Antwerpen. — Tel.: 296.96